

A közelmúlt és a jelen 2011–2014

SZERVEZÉSI VÁLTOZÁSOK

Az átszervezés miatt az RMH-ban mindössze három főállású munkatárs maradt, ezért a jövőben az Ascher-előadásokon a ház ügyelete mellett tőlünk is egy fő „önkéntesnek” kell jelen lennie (a szereplőkön kívül), aki vállalja a jegyszedést, a közönség irányítását. Az „ascher-ügyeletek” a mindenkori darabok rendezői, technikusai lesznek, szükség esetén pedig más ascherost is felkérünk erre a feladatra. (Nincs új a nap alatt, régen is így volt...)

Elkészült egy „Felelősségvállalási Nyilatkozat”, amelyben hivatalosan is rögzítjük, hogy az Ascher Színházhoz belépőkártyával rendelkező tagjainknak (rendezők, technikusok) milyen kötelezettségei vannak (például nyitáskor-záráskor riasztás feloldása/bekapcsolása, áramtalánítás stb.)

Pályázati keretből – Fodor Andrásnak és Orosz Andrásnak köszönhetően – megújult a honlapunk. A grafikai csinosítások esztétikusabbá, felhasználóbaráttá tették honlapunkat.

Jenei Mónika a lépcsőházat színes függönyökkel varázsolta otthonosabbá, megújítottuk a lépcsőházi arcképcsarnokunkat a társulati tagokról, az előadásainkat reklámozó transzparenszek pedig láthatóbb helyre kerültek.

„A SÓSKA TEMETÉSE”

Az évad kiemelkedő eseménye volt a „Sóska temetése”, amely minden eddigi rekordunkat megdöntötte: a Sóska, sültkrumpli című előadásunk hatvanhat előadást élt meg.

A búcsúelőadást napra pontosan a bemutató tizenegyedik évfordulójára időzítette az alkotó csapat. Ezen a rendhagyó előadáson a szereplők bőven gondoskodtak meglepetésekről: hogy mást ne említsek, az „Ashcerban” először jelent meg teljesen meztelenül a darabban eddig csak emlegetett „Mariann” – vendégszereplőként –, nem kis sikert aratva a férfiközönség körében. A szereplők pedig az előadást követő bulin meglepetésajándékokat kaptak.

NAGY IGNÁC: TISZTÚJÍTÁS

(vígjáték)

A Tisztújításban egy valójában nem politizáló hős lesz a politikai győztes. S mindezt olyan kedves, szerelmi cselszövevény-hálózat szövi át, hogy minden nézőt elbűvöl a komédia.

Aranka (Jenei Mónika), Tornyai (Janka Bence)

Nelly (Kalán Erika), Aranka (Jenei Mónika),
Kinga (Ling Emese)

Dr. Heves (Pásztor Csaba), Kinga (Ling Emese)

Aranka (Jenei Mónika), Kinga (Ling Emese)

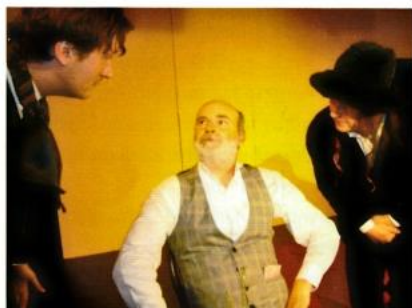

Virágos (Orosz András), Aranyos (Hirspold István)

Dr. Langyos (Hegyi Norbert), Nelly (Kalán Erika)

Darabos (Szöcs Gábor), Dr. Heves (Pásztor
Csaba), Schnaps (Orosz András)

Egyre szorosabbra fűződnek a szálak Rákosmente és testvérvárosa, Gyergyószentmiklós között. A 2013. májusi erdélyi látogatás apropóját az Ascher Oszkár Színház és a Figura Stúdió Színház közötti kapcsolat elmélyítése adta. Az Ascher Színház a „Tisztújítás” című darabbal lepte meg a gyergyószentmiklósi közönséget. A csapathoz ráadásként a szintén „ascheros” Asztalhoz, emberek! zenekar is csatlakozott. A kirándulók az utazás során felfedezhették a Gyergyói-medence szépségeit is. A kalandokkal teli utazásról és vendégszereplésről a Rákosmente TV stábjá úti filmet forgatott.

RÉGEN VAN

(válogatás Karinthy Frigyes műveiből – a stúdiós „B” osztály vizsgaműsora)

A 125 éve született Karinthy Frigyesnek, a magyar irodalom valaha volt talán legsokoldalúbb és legszórakoztatóbb alakjának komoly és könnyed gondolatait, sziporkázó szellemességű szövegeit, jeleneteit idézi meg, játssza el vizsgaműsorként az Ascher Oszkár Színház stúdiósainak „B” osztálya. A sikeres vizsgaelőadást évekig repertoárunkon tartottuk.

Karinthy-válogatás az Ascherosok előadásában

(részlet a Rákosmenti Hírek

2013. április 25-i cikkéből)

Karinthy írásainak örökérvényűségéhez nem férhet kétség, arról nem is beszélve, hogy a magyar nyelv egyik legnagyobb játékos. Sok-sok generáció fog még felnőni Karinthy Frigyes ironikus humorán, amely felnőtteknek s gyerekeknek egyaránt színvonalas, meghatározó élményt nyújt.

A tizennyolc jelenetből álló összeállítás górcső alá veszi az emberi sorsokat, kapcsolato-

kat Karinthy sajátos nézőpontjából, vidámságunkat egy pillanatra sem engedve elveszíteni. A második felvonás végére elérkezik ugyanakkor a fordulat: Hegyi Norbert rendező ugyanis az író azon drámai hangoltságú lírai szövegeit is a porondra vitte, amelyeket talán eddig még nem ismerhetett a közönség.

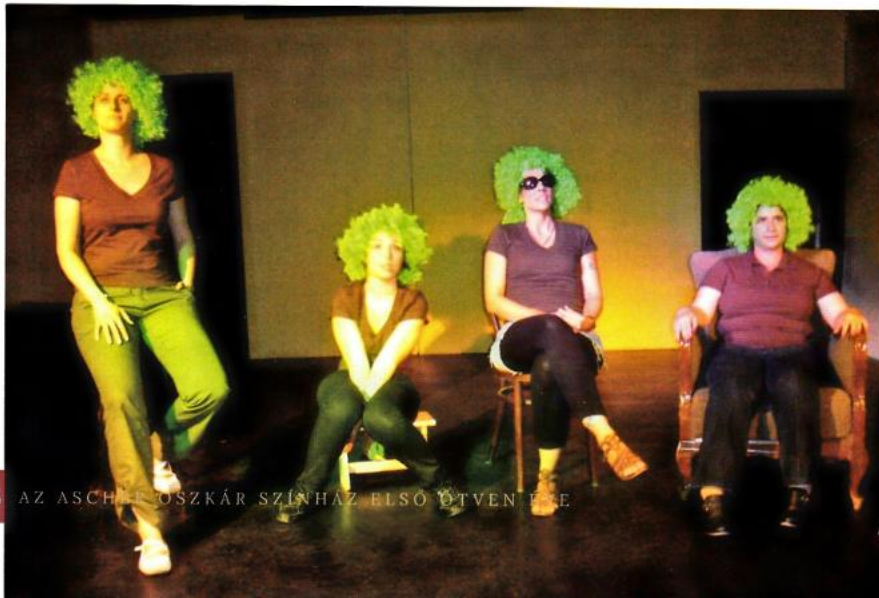
EMLÉKSZILÁNKOK A KARINTHY-MŰSORRÓL ÉS A „B OSZTÁLYRÓL”

Hegyi Norbert írása

Olyan felvételi vizsgát tartottunk 2011 őszén, amely sok tekintetben rendhagyóra sikeredett. Samodai Gyuri vállalta magára a stúdióvezetés feladatát, én felkért zsűritagként vettem részt a felvételi folyamatban. A felvételi napján aztán olyan mennyiségű és ami még „rosszabb”: képességű jelentkező érkezett, hogy a bőség zavarában voltunk.

Ültünk a művelődési ház irodájában a felvételi után, ahol Gyuri elég szikáran és egyértelműen azt mondta, hogy az induló stúdiót csak adott létszámmal és korosztállyal tudja elképzelni, aki efölött van akár korban, akár létszámban, azt ő semmiképp

Madarász Vanda, Kozma Fanni, Kis Nikolett, Kecő Andrea

nem vállalja. Ekkor dobtam be mentő ötletként, hogy én őszől (egy párhuzamos, afféle „B” osztályban) szívesen „elviszem” azokat, akik kívül esnek ezeken a kritériumokon, s akikkel kapcsolatban úgy érezzük, hogy kár lenne veszni hagyni őket, mert a későbbiekben esetleg erősségei lehetnének az „Aschernak”.

S mivel a fejemben már régóta motoszkált egy esetleges Örkeny- vagy Karinthy-est összeállítása, jeleztem is, hogy megpróbálhatnánk vizsgaelőadásként összeállítani egy klasszikus irodalmi műsort, amelynek amúgy is komoly hagyományai vannak nálunk. Mindenki támogatta a javaslatomat, s különösen azért örültem ennek, mert a felvételi során tényleg rendkívül érzékeny, tehetséges embereket láttam a színpadon. Voltak olyanok is, akiket a felvételin még így is elutasított a zsűri (mert korosztályukat tekintve Gyurihoz befértek volna, ám a létszámstop miatt mégsem esett rájuk a választás), de aztán addig motoszkált bennem a kisördög, hogy külön levélben kerestem meg őket, s ajánlottam fel nekik a „B osztályhoz” csatlakozás lehetőségét. Mindketten jöttek, s mint kiderült, a következő évek meghatározó ascherosaivá értek.

Elég kalandos körülmények után, de végül összeállt egy olyan csapat, amellyel ascheros életem egyik legizgalmasabb, legérdekesebb s mindenképp a legtöbb fordulatot hozó munkáját, a „Régen van” című Ka-

Madarász Vanda, Littai Fanni

Madarász Vanda, Hegyi Norbert

rinthy-műsort létrehoztuk. Külön-külön is imádtam mindannyiukat: Littai Fanni természetes tehetségét, kitűnő beszédképességét, Kozma Fanni formálhatóságát, fogékonyságát, Madarász Vanda érzékeny profizmusát, intellektuális mélységét, Schubert Kati vagány nyitottságát, örök készségét a fejlődésre, Kecő Andi zaklatott, mély érzelmességét, kötődését, Kis Niki papírfinom, szinte lehetetlen lényét, Bella Gábor visszafojtott, eszköztelen, de mégis nagyon átgondolt munkamódszerét, Szilvássy Jani bohém, kiszámíthatatlan, de rendkívül színes személyiségét.

Mivel az általam elképzelt jelenetekhez kevés volt a fiúszereplő, úgy gondoltam, meghívom a csoportba a régi ascherosok közül Sugár Krisztiánt, akinek képességeit régóta nagyra tartottam, s aki mindig kicsit a partvonalon kívülre szorult.

Nyilvánvaló volt, hogy a munkafolyamat során nem tudunk majd úgy haladni, ahogy diákkorú, nagyon nyitott, könnyedén formálható, rugalmas felvételizőkkel lehetne: itt szinte mindenkinek kiforrott személyisége, saját, külön bejáratú hákliai és szemérmességei voltak, mégis az első pillanat-

Schubert Kati

tól érezhető volt valami felszabadult egymásra találás.

Gábor meghívott mindannyiunkat magához egy felejthetetlen vacsorára (a mai napig az ő receptje alapján készítem a guacamolét), s a közös társasjátékozás közben igazán összeállt a csapat (ezt a hagyományt a mai napig felelevenítjük a megmaradt tagokkal). Később én is tartottam egy emlékezetes kerti partit. Sokan a belépők közül komoly vers-repertoárral rendelkeztek, így párhuzamosan futó ascheros projektekből is helyet kaptak, s ezáltal egyre inkább szervesen beépültek az ascheros mindennapokba.

A 2012 tavaszára elkészülő Karinthy-műsor apropója az író születésének 125. évfordulója volt. A szövegeket én válogattam, igyekezvén a monológokat és a kevés szereplőt igénylő, zárt jeleneteket előtérben részesítve dolgozni; az volt a tervem, hogy

egyszerre legfeljebb 3-4 ember legyen a színpadon. Karinthyt igazi zseninek tartom magam is, a kutatásaim során elképesztő szépségű, mélységű szövegre bukkantam az életműben, olyan is akadt közte (Levél kisfiamnak), amelyről sokáig nem volt biztos forrásom: hangvétele alapján alig hittem el, hogy ez Karinthy-szöveg lenne, s ezért a központi Szabó Ervin Könyvtárban kellett a korabeli kiadványban a saját szememmel ellenőrizni.

A műsor világos vonalvezetésű volt: a könnyed, humoreszkekre vagy kisebb kabarejelenetekre épülő első felvonást követően a másodikban meg akartuk mutatni a vér-fagyasztóan mély Karinthyt, akit sokan nem is ismernek. Ehhez válogattam a zenéket is, s nekem mindig külön csemege megtalálni a jelenethez illő zenei hangulatot: ha ugyanis sikerül, az óriásit dob a jelenet erején. E tekintetben számos olyan jelenet, monológ él tíz év elteltével is a fejemben, amelyet nemcsak látok magam előtt, de hallok is, a leg-erősebben talán Bella Gábor és Madarász Vanda utolsó jelenetét, a varázslatos szépségű Régen vant.

Ebben Gábor mehökkentő természetességgel és letaglózó szépséggel mondta el Karinthy szövegét az élet mulandóságáról, s mellette Vanda tíz-tizenkét perces – szinte teljes – némaságból kimunkált, erőteljes jelenléte, valamint Arvo Pärt minimális zenéje – a mai napig (számomra) felejthetetlen egy-séget alkottak. De eszembe jut a két Fanni (Littai és Kozma) Én és énkéje, Vanda elsőprő Barackja, Kecő Andi szívszorító A gyermek mostanában nyugtalanja, Niki Levele vagy a Tanítom a kisfiamat szépsége Bella Gáborral és Kozma Fannival. Schubert Kati hihetetlen akarása, amellyel az Előszót a semmiből megteremtette, s bár csak ritkán tudta megfelelő koncentrátsággal megfog-ni a későbbi előadásokon, de az addig elve-zető közös aprómunkát soha nem feledem.

S persze a könnyesre röhögött próbákat sem az első felvonás jeleneteivel (külön emlékezetes volt Sugár Krisztián visszafelé is briliáns módon „leélt” élete), vagy az a tény, hogy a mai napig úgy szólítjuk meg egymást, ahogy a belépő férj a „megcsalós jelenetben” a kedvesét: „Drágakááám!” – ebből lett nálunk egymás között a mai napig használt drágakák megszólítás. Lubickoltunk az ötletekben, a közös munkában, s bár klaszikus értelemben vett stúdiózás csak rövid ideig, a novemberi kezdéskor volt, a páros jelenetekben nagyon sok dolgot megtanulhattak a színpadi együttműködésről a csoport tagjai.

Sajnos, a kezdetektől sok nehézséget is kellett küzdeni (például a fiúk váratlan kiválasztását), de hamar a csapat része lett Ökördy Kornél (fantasztikusan illeszkedett be), Csőre Csabi s én. Az a furcsa helyzet is megessett, hogy volt olyan jelenet (a Marha férj),

Bella Gábor, Kozma Fanni

Kecő Andrea, Bella Gábor

amelyben két különböző szerepet is el kellett játszanom: korábban Bella Gábor partnereként a „szeretőt”, aztán később Ökördy Kornél mellett a marha férjet.

De valahogy mindig úgy éreztük, hogy a fiúk állandó körforgása ellenére a csapat stabil volt: Orosz Bandi remekül vitte a technikát, s ne felejtsem megemlíteni, hogy Littai Fanni is ekkor lett mellettem afféle rendezőasszisztens: rá mindig mindenben lehetett számítani, németes precizitással tudta a tárgyak, díszletelemek, kellékek helyét, s ráadásul mindenre voltak jó megoldási javaslatok.

Az előadást hivatalosan nem búcsúztattuk el, de egyre kevesebbet játszottuk, aztán közbeszólt Vanda születe, az én Sopronba költözésem, más nagyszabású darabok próbafolyamatai, s végül elmaradt annak a lehetősége, hogy valamikor hivatalosan is pontot tegyünk ennek a nagyszerű pár évnek a végére. Ennek ellenére nincs hiányérzetem: az Ascher kötelékében maradt az eredeti csapatból Niki kivételével az összes lány (sajnos a két fiú nem), s ők azóta számos szerepben bizonyították, hogy érdemes volt vigyázni rájuk. A könnyes szemű krónikás-rendezőnek meg maradt a gyémántcsiszoló büszke szerepe: „ez a mi munkánk, és nem is kevés!”

FRIEDRICH DÜRRENMATT:

A FIZIKUSOK

(tragikomédia – a stúdiós „A” osztály vizsgaműsora)

Gondolsz-e arra, mondd, hogy az életed részévé vált eszközöket, mint a mobilod, számítógéped, autód vagy az internetet kiknek köszönheted, vagy kiket átkozol miatta?

A lakásodat elborító rengeteg olcsóbb vagy drágább műszaki cucc vagy szemét kinek a fejéből pattant ki?

Menthetetlenül beszívárgott életünkbe a komerciális tudomány, aminek legnagyobb részét a fizikai-matematikai-informatikai kutatásoknak köszönhetjük. Nem medítálunk róla, milyen lenne az életünk ezek nélkül, pedig – hidd csak el – nagyon is más!

Persze, a felfedezések – zömmel – nem az életünk jobbítására születtek, hanem hadiipari kutatások melléktermékei. Szegény Alfred Nobel száz évvel halála után is vezekel azért, mert kikutatta a dinamit nevű anyagot, hogy a bányászok életét megkönnyítse;

Albert Einstein és számos magyar fizikus világot megváltó munkája a végtelen és kiapadhatatlan, olcsó energiaforrás, a magfúzió, majd a hidegfúzió megvalósulásáért. Az „eredményről” kérdezzük meg a japánokat! És még órákig sorolhatnám...

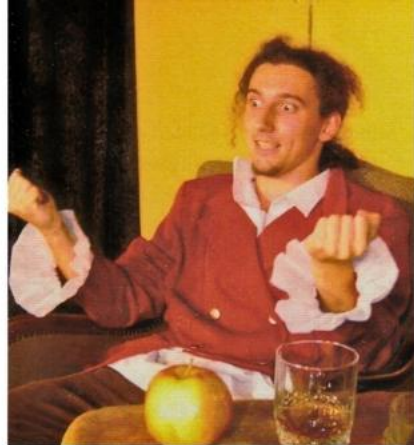
Talán érdemes feltenni a kérdést, hogy a – mára életünk szükségletévé vált – találmányok nélkül vagy velük boldogabb-e az életünk. Boldogságot vagy rabságot hoz a fenntartható fejlődésnek rövidített hazugság? A saját életünket éljük, vagy egy mókuskereket hajtunk egy életen át? Mi lesz, ha holnap felfedezik a minden lehetséges, elkövetkező felfedezések rendszerét, és amit eddig nem lehetett, holnaptól azt is meg lehet valósítani?

Egyáltalán normális dolog ezen gondolkodni? Vagy az egész csak egy velejéig romlott, 20. századi svájci író technokomédiája? Fikció, és az élethez semmi köze?

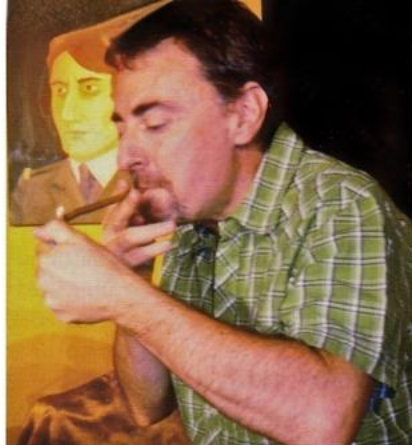
A válaszokért a leghelyesebb bekopogtatni a fizikatudomány fellegvárába, a – Svájcban még létező – bolondokházába.

Einstein (Georgita Máté), Newton (Balogh Krisztián), Möbius (Fonai Máté), Dr. Mathilde von Zahnd (Kovács Zsófia)

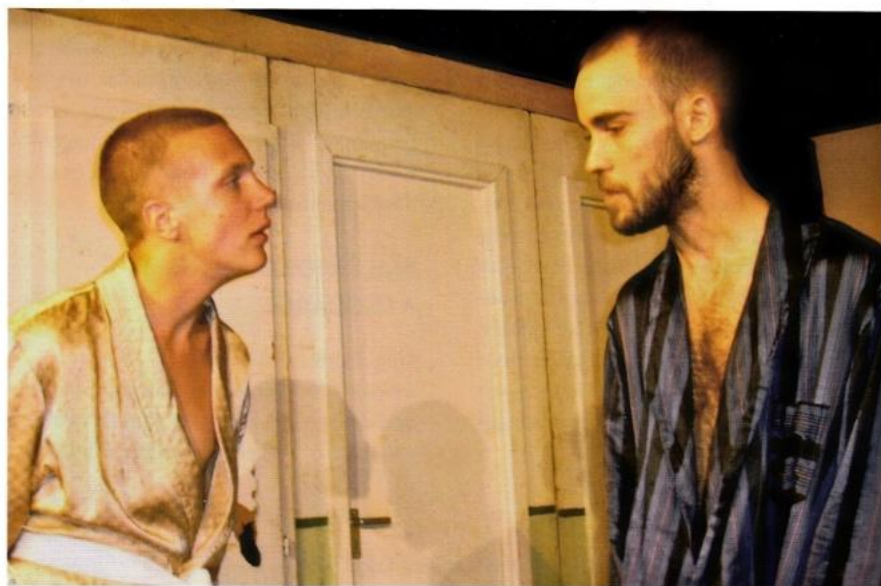

Newton (Balogh Krisztián)

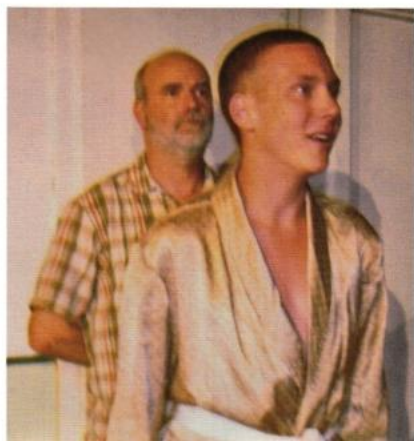

Richard Voss (Horváth Imre)

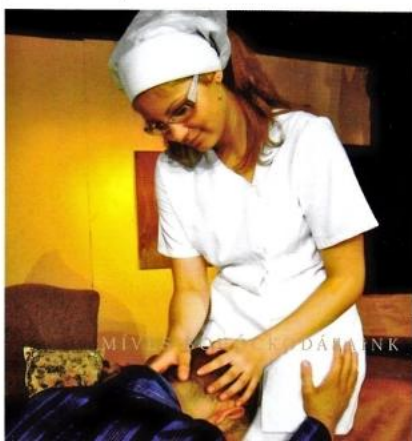

Einstein (Georgita Máté), Möbius (Fonai Máté)

McArthur (Pásztor Csaba), Einstein (Georgita Máté)

Möbius (Fonai Máté), Monika Stettler (Pacsuta Lilla)

SCHWAJDA GYÖRGY: CSODA

(komédia)

Abszurd mű korunk és társadalmunk ál- és pótcelekvéseiről, gyanús és céltalan humanizmusáról, segítőkészségéről. A „csoda” abban áll, hogy Nagy Vencel betűszedőt, boldog férjet, két kisgyermek szerető papáját – aki immáron egy év óta vak – keresőképesnek nyilvánítják, vagyis az SZTK papírja szerint „visszanyeri látását” (mivel a törvények szerint senki sem tartható egy évnél tovább betegállományban és nem volt elég munkaviszonya a rokkantnyugdíjazáshoz).

Ezentúl ehhez a körülményhez kell alkalmazkodnia, jöllehet tényleg nem lát semmit. Visszatér a munkahelyére, hogy eltarthassa a családját, ahol ugyanúgy helytáll, mint minden normális ember, hiszen mást sem tesz, mint kollégái elvégzett munkáit elrontja (nem látván a kiszedett betűket). Bajok csak olyan anomáliákból adódnak, hogy nem nézi meg (hiszen vak) a formás Gizike fenekét. Közben beleszeret Biborkába, a takarítónőbe, „megtanul vezetni”, sőt Trabantot is vásárol. Megpróbálja az átlagemberek átlagos életét élni – vakon.

Minél mélyebbre süllyed, annál inkább próbálnak rajta segíteni a munkatársai. Persze csak kárt okoz a segítség, míg végül kiváglik, a legjobb az lenne, ha senki nem segítene.

A Csoda rólunk szól. Kisebb-nagyobb fogyatékosságainkról, amelyekkel újra és újra boldogulnunk kell. Szól a bizonyításról, az akaratról, hogy ha el akarunk érni valamit, akkor megtehetjük. Szól a hétköznapi elutasításról, arról, hogyan bánunk azokkal, akik mások, mint mi. És mindenekelőtt szól a megalkuvásról. Arról, hogy a boldogulásért, a beilleszkedésért mennyi áldozatot hozunk, és ezzel mennyi fájdalmat okozunk azoknak, akik igazán és őszintén szeretnek bennünket. Hogy hogyan tesszük magunkat tönkre azért, hogy szebbek, jobbak és tulajdonképpen átlagosabbak legyünk.

EMLÉKFOSZLÁNYOK A CSODÁRÓL

Lingl Zsófia írása (részlet)

A kezdő jelentben az asztalon kuporog Vencel felesége, Veronika, és éppen levelet ír a nem létező édesanyjának. Azáltal, hogy Ve-

Csoportvezető (Rabb Ferenc), Zöld Géza (Hajtós Bertalan), Szedő (Murzea Alex)

Schusztar Vilmos (Horváth Imre), Nagy Vencel (Pethe Zsolt)

ronika fent kuporog az asztalra feltett szék tetején, és a kézmozdulataival, amelyekkel a levegőbe ír, érezhető egyfajta kifordítottság. Nem jó az életük, de megpróbálja pozitívan felfogni és végigcsinálni. Ki akarja magából írni a benne felgyülemlett feszültséget, hiszen két kisgyerekekkel és egy megvakult férjjel eléggé kilátástalannak tűnik az élete.

Timár Tibor rendezésében a színpadkép olyan megoldásokkal van tele, amelyek arra utalnak, hogy a világ kifordult önmagából. Az előadás nyitóképében egy groteszkül berendezett színpadképpel találkozhat a néző: az egyik hokedli az asztalon, a másik kettő a falra akasztva. Meghökkenítő megoldás a „feje tetejére állított hokedlik” látványa Vencelék lakásában, amelyek csak akkor „fordulnak vissza”, amikor Vencelt ismét vakká nyilvánítják.

De nemcsak a tárgyak helyzete groteszk és kifordított, hanem a karakterek is el-

emelték és túlzók. A díszlet jelzésértékű csupán: egy régi rádió a háttérben, egy konyhablak, egy fehér gipszkartonfal, amelyen egy kép látható a családról, valamint egy régi, fehér asztal a hokedlikkel. Ez Vencelék lakása. A forgatható falnak is két oldala van, így jól variálható az egyes jelenetek váltásakor.

*

Pethe Zsolt írása (részlet)

Ezt a visszaemlékezést nyolc év távlatából írom, tehát sok minden már kiesett az eltelt évek alatt, de azt tudom, hogy ez volt a színészi pályafutásom eddigi utolsó szerepe, és bár nem tudom, mit hoz a jövő, ha ez így marad, az sem baj.

Azt gondolom, igazán szerencsés vagyok, hogy Timár Tibor rám osztotta Nagy Vencel szerepét, hiszen látóként vak embert játszani igen nagy kihívás, főleg úgy, hogy próbáltam a kliséket elkerülni, ami talán (többé-kevésbé) sikerült is.

Nagy Vencel (Pethe Zsolt), Veronika (Kerti Tünde)

Bíborka (Lukács Klára), Nagy Vencel (Pethe Zsolt)

A rendezői elképzelés az volt, hogy ezt az eleve abszurd művet próbáljuk kicsit még jobban elemelni a valóságtól, és szinte minden jelenetben volt egy kimerevített kép, ami nagyon erős hatást váltott ki a nézőkből.

Ezt a képi világot erősítette a falra felrakott ágy, vagy az utolsó jelenet maszkos-álarcos emberei.

Timár Tiborral a próbafolyamat során mi egy hullámhosszon voltunk (és vagyunk), hosszú évekre visszamenőleg dolgoztunk együtt. Hagyott minket alkotni, csak a keretet rajzolta meg, de azt erősen, az elképzelései szerint, és szerintem kiváló dramaturgiai munkát is végzett.

Az előadásokról nagyon jó emlékeim maradtak, a darabtemetésen például állva tapsoltak a nézők, és mint egy igazi temetéshez illik, én is könnyeztem.

AZ ABSZURD EMLÉKMORZSÁKAT FELIDÉZI: KERTI TÜNDE (részlet)

Mi másról is tudok először említést tenni a „Csoda” című előadásunkkal kapcsolatban, mint hogy – amennyiben szabad a magam gyarló, önös élményét önző módon előtérbe helyezni – elárulom, meghatározó élmény volt benne részt venni, mivel három év otthoni babázás után ez volt az első szerepem, amelynél Timár Tibi rám gondolt. Újra színpadon lenni, ráadásul főszerepben, maga a csoda!

Pedig az első telefonbeszélgetésben, amikor Tibi a szerep miatt felhívott – noha jól ismertem a kisregényt –, azzal a lendülettel, örömben és izgalomban összekevertem Veronikát és Bíborkát. A nevüket. Hirtelen azt hittem, hogy Bíborka a feleség. Csoda, hogy jó szöveget tanultam meg!

Apropó, szöveg. Örömmel emlékezem

vissza a „kis” monológomra. A darab Veronika óriási monológjával indul. Mindig is vágyam volt egyedül állni a színpadon, és egy színdarabban egy jelenetet monológgal eljátszani. Kösz, hogy háromévnvi mondókázás után élből velem indult a darab egy röpke öt-nyolc perces magánszámmal. Persze, örültem örültem neki! Tudtam, hogy monológot mondani csak ezerszázalékos szöveg-tudással lehet. (Nyilván igaz ez eleve a szerepünk teljes szövegére. Hogy azt betéve tudni kell.)

Ez idő tájt játszott fergetegeset Hegyi Norbert Tasnádi István „Paravarieté” című színdarabjában (vendégként), ahol Norbinak egy hatalmas monológja volt. Bátorkodtam hozzá fordulni tanácsért, hogy milyen technikával tanulta meg tökéletesre a szövegét. Elárulta, abban hitt, hogy minimum félhangosan, ahol csak éri az ember, mondani és mondani kell. Bevallotta, hogy a 97E buszon heteken át Rákoskertről az Örsig mormolta a szövegét, nem törődve azzal, vajon utastársai milyen fokon tartják hibbantnak. Mindezt a szövegért!

Mivel alapjában minden ascheros kissé „hibbant”, ez nekem is belefért. Így a Hatvan – Budapest – Keleti pályaudvar vonalon, továbbá magam is a 97E-n folyamatosan hajtogattam Veronika nem egyszerű, darabindító szövegét. És mindenhol vég nélkül ismételve, ahol csak pici időm volt: sorban állás közben, teregetés közben, hajmosás közben stb. A módszer meghozta az eredményét: az első próbára, amin a jelenet nehézsége miatt Tibivel csak ketten vettünk részt, tökéletes szövegtudással érkeztem. Amire büszke vagyok, mert megtapasztaltam, hogy szöveget jelenetté varázsolni mennyivel egyszerűbb, ha a szöveg már ott van fejben. Persze, egy kicsit a spanyolviasz feltalálásának tűnik, hogy szövegtudás nélkül nem lehet színházat csinálni. Én azt az élményt szeretném kiemelni, hogy mono-

lóggal csak akkor lehet bármit is kezdeni, ha a szöveg már betéve megy. Sőt, ekkor élvezetes igazán, hiszen a lelki részére lehet koncentrálni, lubickolni az ötletekben a nélkül a gyötrő érzés nélkül, hogy „mi a fene jön most”.

A monológot testbe öltő játékra mind Tibi, mind jómagam hoztunk az első próbára ötleteket. Megtisztelő volt számomra, hogy Tibi az én alapötletem mellett tette le a voksát, mi több, kimondta, hogy amit én hoztam, az neki jobban tetszik, mint amit ő kifundált. Aztán együtt, kettesben, szépen kidolgoztuk a jelenetet, remek próbáink voltak. Sok dicséretet kapott a kezdő jelenet, öröm erre visszaemlékezni, jó volt megélni, de Tibi nélkül ez nem jött volna létre!

Vencelt, szerep szerinti férjemet kedves barátom, Pethe Zsolt játszotta. Zsoltival egy év különbséggel együtt érkezünk az Ascherba, együtt stúdióztunk, egyszóval jól ismertük és szerettük egymást. Ezért nekem nagy boldogság volt, hogy ő lesz a közvetlen partnerem.

Zsolti ötletdömpinggel kísérte végig a próbákat. Szépek és mélyek voltak a jeleneink, én este hattól kilencig halálosan szerelmes voltam Zsoltba, illetve az ő Vencelébe. Felkavaróan szép volt az „alvós” jelenetünk, ahol Vencel és Veronika az ágyban beszélgetnek, és bevallják Biborkát. A szívem csücske a „telefonálós” jelenet volt! Amikor az „első munkanapon” Veronika aggódva hívja fel Vencelt az üzemből. A színpad két szélén álltunk, és még csak perifériakusan sem láttam Zsoltit, de végig éreztük egymást. Megkapóan szép volt.

Pedig nehéz dolgom volt, kissé utáltam is, hogy az oldalsó lépcső mellőli takarásból kellett belépni, onnan, ahonnan a kertből lehet bejönni az „Ascherba”. Alig fértem el, sokszor hideg volt a vasajtó előtt, szóval, nem az az átszellemülésre alkalmas ficak. És ebből a szorítóból kellett teljes átéléssel, szí-

Csoportvezető (Rabb Ferenc), Nagy Vencel
(Pethe Zsolt)

vemben aggodalommal, szememben könnyekkel beszerencsétlenkedni magam az alig takarásból egy meghitt, torokszorító jelenetbe.

Amit jól „elkaptunk”, az a színdarab abszurditása. Már a kisregény is eleve az. Nem öncélúan, hivalkodón, hanem hallatlan egyensúlyban sikerült összefésülni az abszurd játékformát és a „normális” játékot. A valóságtól elemelő ötletekkel el is lehet könnyen vetni a súlykot. Nálunk ez, szerintem, nem állt fenn. A megfelelő arányban voltak az előadásban abszurd játékelemek, amelyeket mélyen átélt alakítások tettek izgalmassá, mégis meghatóvá. Például az alvós jelenetben az ágyat „feltettük függőlegesen a falra”, és hokedlin álltunk, tartottuk magunk előtt a takarót, olyan érzést keltve,

mint akik függőlegesen fekszenek. Ez maga az abszurditás, a valóságtól idegen módon, álló ágyon elhelyezett emberekkel. Mégis a jelenet alatt folytak a könnyeim, és Zsolti szeme sem maradt szárazon. Ez a stílus az egész darabra igaz volt, ettől volt meghökkenítő és a néző figyelmét folyamatosan éberen tartó az előadás.

Költői a kérdés, örömmel emlékszem-e vissza, hogy százezernyi kellékel játszottuk a darabot?! Te jó ég, mennyi holmink volt! Nekem kiváltképp sok. Főleg, hogy valódi ételt, pörköltöt kellett a színpadra vinni, amit Zsolt a szerepe szerint szétdobált, és amit röpké perc alatt kellett átrendező fényben összeszedni. Értitek? Nokedlidarabkákat a félsötétben!

Nos, mint mindent, ezt is a magaslatokig lehet fejleszteni. Hajtós Bercivel egy dobozba sodortuk bele a tányérokot, evőeszközöket pörköltöstül, mindenestül. Tudok félmozdulattal nokedlit felszedni a földről szemvillanás alatt, és elegánsan bevágni az összeszedő ronggyal egyetemben egy akkorra már összemaszatolt dobozba. Olyan profi négykezest nyomtunk le pörkölttakarításban Bercivel, hogy az már művészet!

De ez még csak egy dolog, hogy hogyan nézett ki a dobozban az odavetett pörkölt az össze-vissza tányérokon. Igen, pontosan úgy nézett ki...! Ebből a gusztustalan katyvaszból nekem az utolsó felvonásra még két tányér ennivalót ki kellett bányászni. A szünetben elmostam két reménytelenül maszatos tányért, és kivakartam a dobozból az addigra már koszos pörköltből néhány kanálnyi, hogy a tányérra rakhassam. Na, hála égnek, ebből már nem evett senki!

Ha már eszembe jutottak a kellékek, akkor muszáj feleleveníteni ennek a darabnak messze földön híres jelképét: a felfordított hokedlin ülést, pontosan a felfordított hokedli lábán hosszan ülést, miközben a fenekünkben egy rúddal mély érzelmeket vagy

fergeteges poénokat közvetítünk. Csekélység! Ez a fennkölt élmény megadatott Lukács Klárinak, Pethe Zsoltinak és jómagamnak. Persze, a próbafolyamat alatt mindenki kipróbálta és szórakozott vele, hogy milyen egy hokedli lábán ülni. Egy ötször öt centiméteres négyzetecskén. Hogy milyen?! Gyötrelmes!

De hát, minden megoldható, gyakorlás és technika kérdése az egész. Egyszerűen meg kell találni a fenék egyik térfelén egy pontot, ahova a nyavalyás hokedliláb beilleszkeszthető. Ugye, kinek hol a legpárnásabb, oda helyezkedtetni. Na, nem lehet rá emberesen leülni, finoman, folyamatosan tartani kell rajta magunkat, és veszettül egyensúlyozni. Míközben teljes átéléssel megy a jelenet, dúlnak az érzelmek, a hokedliláb meg csak fúródik, fúródik... Apró helyezkedésre van mód, de néhány perc után már a milliméternyi áthelyezések sem segítenek. De összegezve elmondhatom, hogy mindhárman megtaláltuk azt az egy pontot, ahol ez kivitelezhetővé vált. Szerintem a végén úgy ültünk azon a hülye rúdon, mint egy karoszékekben.

Sokféle kiváltság van a színházban. Kinek monológ jut, kinek abszurd játék, kinek hokedliláb. De hogy nekem mindhárom kijárt, na, ezt nevezem én színházi „csodának”!

„ÁTLÁTSZÓ VÍZ LEGYEN...”

(Cseh Tamás-est)

Talán Cseh Tamás sem gondolta volna, hogy az általa énekelt dalok a saját korosztályán kívül is mennyi mindenkire megszólítanak majd. Születésének 70. évfordulója alkalmából az Ascher Oszkár Színház két művésze, Hegyi Norbert és Joós Tamás azokból a dalokból formált emlékműsort, melyek egyre mélyebben rögzülnek az egymást követő nemzedékek emlékezetébe, és nemesülnek az idő múlásával népdalértékűvé.

A koncerteken a közönség gyakran az előadókkal együtt énekelte a dalokat...

A sokéves koncertsorozat alatt a műsoron lévő dalok többször cserélődtek, az előadók gyakran meglepetést is tartogattak a közönség számára. Azokat az újragondolt dalokat is műsorra tűzték, amelyeket a közmédiával is közvetített, a Pesti Vigadó Dísztermében rendezett, 2016-os Tavaszírodalmi Gálán mutattak be először.

Az előadás a későbbiek folyamán bekerült a Déryné Programba, valamint a „Köszönjük, Magyarország!” programba is. A kiskundorozsmai koncertről riportfilm is készült.

A műsorból részleteket vettek fel az A38 hajón (közönség nélkül, a járványügyi karantén idején), melyet riporttal kiegészítve

Hegyi Norbert és Joós Tamás, a Cseh Tamás-koncert előadói

láthattak a nézők az M2 adásában 2020. május 13-án.

(A 2015. január 24-én megrendezett kőbányai Cseh Tamás-napon Hegyi Norbert nyerte meg a harmadik alkalommal meghirdetett dalátldolgozó versenyt a Kéne egy dal átíratával. Könyvünk írásának idején még mindig repertoáron tartjuk az Ascher Színház „csúcstartó” emlékkoncertjét, melynek – eddig – 118 előadása volt!)

Az előkészületek

(Részlet Hegyi Norbert leveléből)

Egy kibontakozóban lévő tervről szeretnék néhány szót szólni neked. Joós Tamás keresett meg azzal, hogy szeretne egy kétgitaros Cseh Tamás-élműsort összeállítani. Ketten játszánk.

Az elképzelés annyira konkrét, hogy nálunk már javában folynak a próbák.

„Otthonunk” az Ascherban lenne, sőt a színház égisze alatt, itt játszánk a körülbelül egy-másfél órás műsort, bár ha van meghívás, vinnénk majd másfelé is.

Mivel két embert érint, az egyeztetés könnyű, mondjuk havonta-kéthavonta egyszer.

A bemutatót Cseh Tamás születésnapjához és a magyar kultúra napjához közel ejtenénk meg: 2013. január 25-én.

Anyagi és egyéb igények nincsenek, néhány hangszer a színpadon és a dalok.

Tudom, hogy bőséges a repertoár, de soha nem lehetünk elég sokszínűek.

Szakács Zsuzsa cikke

a Cseh Tamás-estről

(Hírhozó, 2013. március 8.)

Az 1970-es, 1980-as évek cigarettafüstös klubjainak, értelmiségi, underground minivilágának nagy alakja Cseh Tamás, a csendes lázadó, a magányos hős 2013. január 22-én lett volna 70 éves. Azt, hogy Rákosmentén ma is sokan szeretik és értik dalait, mi sem bizonyítja jobban, mint hogy az eddig előadott

Cseh Tamás-émlékesteken „még a csilláron is lógtak” az Ascher Oszkár Színházban.

A két előadóművészt, Joós Tamást vidéki, gitáros ifjúként, Hegyi Norbertet városlakóként ejtette rabul egykor Cseh Tamás. Immár a két felnőtt ember találkozásának köszönhetjük ezt a rákoskerti emlékestet, amely azért született meg, hogy a „csehtamás” dalokat ne csak a múlt, a jelen, de a jövő generációja is megismerje, énekelje.

Cseh Tamás a magyar kultúra egy olyan maradánot alkotó személyisége, aki dalával nemzedékek számára tette élhetővé az élehetlent, adott sorvezetőt az élet teljesebb megéléséhez. Az általa megismert dalok mindegyike egy-egy történet, film, amely minden esetben leperreg fejünkben. Sőt, mindegyik nőtában egy kicsit benne is él a hallgató, hisz Bereményi Géza és Csengey Dénes szövegei olyan élethelyzeteket tárnak elénk, amik minden ember életében megtörténhetnek.

Részlet Zsolt Bede-Fazekas, a torontói Független Magyar Rádió meghívó leveléből

A kanadai magyar közösség nevében ezúton szeretnénk meghívni a budapesti Ascher Oszkár Színház „Átlátszó víz legyen...” Cseh Tamás-émlékest előadását Kanadába, hogy az itt élő magyarok Cseh Tamás születésének 75. évfordulója alkalmából azt több alkalommal és helyszínen láthassák, s így emlékezzenek a Kossuth-díjas művésztől.

Cseh Tamás jó kapcsolatot ápolt a kanadai magyar közösségekkel, 2004-ben vendégül is láthattuk őt, és nagy sikerrel lépett fel az itt élő magyar emberek előtt.

Hazai tartózkodásunk idején került látókörünkbe az Ascher Oszkár Színház előadása, és azt az internet segítségével meg is tekinthettük, és ennek alapján döntöttünk a produkció kanadai meghívásáról.

A tervezett turné ideje 2018. május 17–28. (11 nap – Toronto, Windsor, Ottawa)

Hegyi Norbert és Joós Tamás

„Hej, mondd, Lee, hol lehet?” –

Cseh Tamás-emlékestet tartottak Veszprémben

(Varga Róbert írásának részletei –

Veszprém megyei hírportál, 2018. július 1.)

Cseh Tamás-emlékest Joós Tamás és Hegyi Norbert előadásában Veszprémben, az Agórában. „Átlátszó víz legyen...” – ez a cím. Hívószavak ezek egy vagy több generációnak. Körbenézve többnek. Összekacsintások, sajátos mosolyra fakasztó jelbeszéd, az „emlékszel” kezdetű sztorik, amikor Annákról, Évák-ról, Icákról beszélhettünk, akik valójában nem is Annák, Évák, Icák, csak a képzeletünkben váltak azzá. Albérleteinkben, presszóknak, munkásszálláson, vonaton, stoppolva, fal mellett meghúzódvá, lépcsőházba betérve, gangon állva, füstös életekkel, üres zsebbel füttyülve a világra Budapesttől Salgótarjánon át a Balatonig. Mert mi maradunk itt. Itt maradunk.

Cseh Tamás dalai személyes történetei a léleknek, a hatvanas, hetvenes, nyolcvanas éveknek. Legyen szó az alkotótárs és barátáról, Másik Jánosról, Bereményi Géza megfeytetlen és korszakot átoléelő zseniális szövegeiről, Csengey Dénes mély gondolatú verseiről és mindarról, amitől a dalok ma is élnek!

Joós Tamás és Hegyi Norbert több éve járják az országot ezzel a műsorukkal. Színes kaleidoszkópként idézik meg Cseh Tamás dalait, korszakait, szellemiségét, tartják fenn emléket. Két gitáros egy célért lép színpadra. Együtt szeretnék újra átélni mindazt, ami visszahozhatatlan, de időben megmarad. Áthangszerelték a dalok egy részét, a maguk érzéseire, gondolataira, hangulataira igazították ezeket a pár perces történeteket, amelyek évtizedek nyomaként jelenítik meg kicsomagolt életvonalainkat. Amikor úgy érezhetjük, ami velünk történik, mindannyiunkkal történik.

Nem zavaró a páros gitározás ezekhez az egyszemélyes vallomásokhoz. Sőt, új utakat nyitott meg a dalok és a közönség számára. Úgy hatott a kettősük, akár a vándor énekesek megérkezése egy középkori várba, hogy arról meséljenek, mi is történik akkor, amikor nem állnak ostrom alatt a falak. Balladákat énekeltek időutazóként a múlt és a holnap üzeneteivel. Bravúrosan, őszintén átrostálták saját életükön mindazt, ami találkozási pont. Origó azoknak, akik ma is őrzik apa kalapját. Cseh Tamás utánozhatatlansága abban rejlik talán, amiben a személyiségének a hatása és varázsa: kiválasztottságban és természetességben.

A két gitáros nem utánozni és megfejteni akarta őt, hanem hitelesen, belső örömből képessé váltak színvonalasan tolmácsolni ezeket a legendás számokat. Mellé rakták az alkotó ember titkát, méghozzá magvető emberként. Nem a Nap fölé törekszenek ők, hanem annak erejével, sugarával hozzák még néha az árnyékos létezésünkbe is a fényt.

A jó hangulatú esten a dalok tovább éltek, nem imamalomként, poros polcra feltéve és elfelejtve, hanem közösen morzsolt vagy énekelt szavaink, történeteink krónikájaként. Mert így éltük ezt meg mi együtt. Amikor egy szájharmonika síró hangfoszlányai között azért egymástól is kérdezhetjük: „Hej, mondd, Lee, hol lehet?”

Cseh Tamás mindig tudta. Varázslóként, az énekmondók naplovagjaként.

Missziós koncertkörútra indul a duó a Déryné Programban

(Horváth Tibor riportjának részletei – Hírhözó, 2020. szeptember 10.)

Hegyí Norbert a Hírhözónak elmondta, hogy kezdetben csak az Ascher Színházban adták elő a dalokat Joós Tamással. A kezdeti 15–20 dalos repertoár 2019-re meghaladta a 40-et is, hiszen egyre jobban beszippantotta őket Cseh–Bereményi világa.

„A két gitár adta lehetőséget kihasználni volt a legizgalmasabb számunkra. Írnunk kellett ezért gitár- és vokális szólamokat is, amelyek az eredeti változatban nem szerepeltek. Képes vagyok 3–4 órát szöszmötölni egy témán. A mai napig érnek minket új impulzusok.

A Déryné Programba bekerült az előadásunk, így nagyon sok helyen megmutathatjuk ezeket a dalokat. Ez egy missziós koncertkörút lesz, amelynek során olyan helyekre is eljuthatunk, ahova hétköznapi körülmények között biztosan nem.

Ahogy minél többet játszunk Joós Tamással együtt, annál jobban beállnak a dalok struk-

túrái. Ezek a dalok a mai napig élnek, és többszörös jelentést is hordoznak magukban. Kéves dal hangzik el úgy, ahogy annak idején megíródott, és a kétgitáros felállás miatt ez nem is lehetett a célunk.

Bereményi Géza szövegeiben van egyfajta báj is, ő képes volt mosolyogni is a szocializmus kisszerűségén, az ironia ugyanis a legjobb túlélési technika minden fojtogató rezsim idején.”

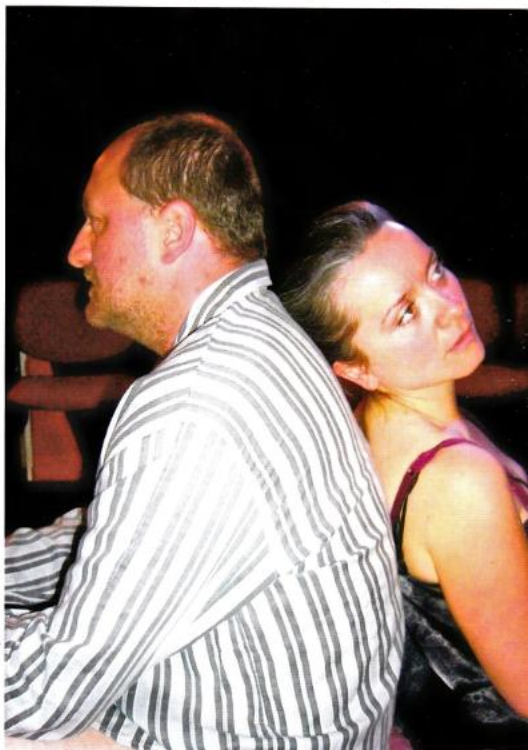
KISS CSABA: A DÖG

(lányregény két részben)

Akarod, hogy jó legyen neked?

Akarod örökre az érzést, az első pillanat eufóriáját? A nyári este illatát egy padon, meglibbenő hajának érintését, a friss ribizli ízét a szádban? Akarod hinni, hogy létezik valami, ami mindig első marad? Akarsz örökké lebegni az első érintés, az első csók, éjszaka pillanatában? Akarod majd figyelni,

Géza (Csányi S. Csaba), Irén (Zimonyi Noémi)

Géza (Csányi S. Csaba), Pisti (Orosz András)

ahogy ő már nem érez ebből semmit? Akarod tudni, hogy minden visszafordíthatatlan? Akarod a romokat, a törmelékek tetején a mozdulatlan semmit? Akarod a legördülő könnycseppet, a tudatot, hogy végleg megdőglött körülötted minden?

Vagy minden maradjon így, ebben a lanygos esetlenségben?

A Dög bemutatóján részt vett a szerző, Kiss Csaba is.

MÉLY VÍZ

Részletek Kecő Andrea Hegyi Norberttel készített riportjából

– Ahogy a cím is utal rá, úgy érzem, valóban mély víz volt ez az előadás mind rendezői, mind színészi és nézői szemmel is. Hogyan esett erre a műre a választásod?

– Ezt a darabot megtalálni nagyon fontos pillanat volt az életemben. A „Színház” című

lap mellékleteit gyakorta nézegettem, szerettem volna végre egy igazi, saját, egész estés, 7-8 fős darabot rendezni az Adáshiba és a Karinthy után. Ez utóbbi két rendezésem egyaránt speciális volt, mert az Adáshibát tulajdonképpen „megörököltem”, míg a Régen van... pódiumműsor volt inkább, amit én szerettem volna fontos pillanatban és számomra nagyon fontos emberekkel. A Dögben rögtön megfogott az a kérlelhetetlen erő, amivel a végkifejlet felé halad, a sejtethető tragédia felé, a „mindenki vesztes” állapotba. Azt azért már akkor is éreztem, hogy a vége nem lesz egyszerű menet, és hogy nem lesz könnyű a nézőnek sem.

– A mű nagyon fájdalmas érzéseket, gondolatokat közöl. Ezeket hogyan éltétek meg?

– Azt gondolom, megmutattuk magunknak, hogy komoly mélységekig juthatunk el úgy is egy alkotófolyamatban, hogy közben nem vágjuk rá egymásra az ajtót; egy pillanat sem volt, amikor bárkire komolyan nehezelttem volna. Mindenki „vette az adást”.

– És a legnehezebb dolga mégiscsak a főszereplőnek volt! Lilikének! Vele voltak a legnehezebb jelenetek?

– Lilike alakítója a teljes ismeretlenségből ugrik fejest két, nála úgy húsz évvel idősebb férfival folytatott, intim jelenetsorba, elké-

Öreganya (Schubert Kati), Lilike (Kozma Fanni)

Géza (Csányi S. Csaba), Lilike (Kozma Fanni)

pesztő gátlásokkal indulva, hatalmas lélek-erővel, akaratlalt és önmaga állandó meg-
gulázásával. El kell hinnie, hogy nem három
perverz vénember karmai közé került, ha-
nem színházat játsunk. Érintésről érintés-
re haladunk. Hogy ebben a térben nem le-
het elhiteni a műcsókot, ezt meg kell ma-
gyaráznom neki. Hogy le kell vetköznie.
Igen: megvalósításukat tekintve a legnehe-

Lilike (Kozma Fanni), Dr. Bittner (Bella Gábor)

zebbek azok a jelenetek voltak, ahol intim
helyzetekbe kellett bonyolódnia, és ilyenből
akadt bőven. A fiúk kicsit könnyebben ug-
rották meg ezt az embert próbáló akadályt...

Iszonyúan büszke vagyok erre a kis csa-
patra, tudom, hogy ki honnan indult, hová
érkezett, és látom, milyen akaratlalt és alá-
zattal járta be mindenki a maga útját.

FEJLESZTÉSEK

Újabb fejlesztésekre került sor színházunk-
ban 2013 és 2014 nyarán: újralfestettük a fa-
lakat, megnagyobbítottuk az öltözőajtót és
a bejárati ajtót (így könnyebb a pakolás,
díszletezés, átrendezés a jelenetek között),
a színpad feletti részre salgó elemek kerül-
tek (a díszletelemek könnyebb felszerelése
céljából). Sor került a technikai fülke felújít-
ására is.

Honlapunk szerkesztését 2014-től Schu-
bert Kati vette át. Újdonságként felkerült a
honlapra eddigi előadásainkról az összes
műsorlap, valamint a jelenlegi társulati ta-
gokon kívül egy táblázatban azoknak a név-
sora, akik korábbi tagjaink voltak.

Kozma Fanni és Littai Fanni „üzemelteti”
az „Ascher-facebookot”, melynek reklám-
ereje már érezhető.

RENDSZERHIBA

(A Katona József Színház ifjúsági
programjának vendégjátéka)

Végh Ildikó (korábbi tagunk) a Katona József
Színház dramaturgja, ifjúsági (színházpeda-
gógiai) programjának egyik vezetője. Ildikó
elmondta, hogy a programban részt vevők-
höz közelebb hozzák az előadások nyelvét
és az előadásokban felvetett témákat. Fon-
tos, hogy a fiatalok lássák, a színház nem
egy poros múzeum, közük van az előadá-
sokhoz. Folyamatosan kommunikálnak a

közönséggel ne csak hagyományos érte-
lemben vett színházként, hanem fórum-
ként, közösségi térként működve! Beszél-
hessenek az őket és mindannyiunkat érintő
kérdésekről, tanulják meg pontosan és ha-
tározottan artikulálni a véleményüket, le-
gyen lehetőségük arra, hogy újradefiniálják
önmagukat!

Szinte nincs olyan foglalkozásuk, amely
ne kapcsolódna a Katona József Színház re-
pertoárjához. Ilyen például a Katona Klub,
ahol egy-egy előadásból kiindulva készíte-
nek saját műsort. A Rendszerhiba az „Üveg-
fal mögött” című előadáshoz kapcsolódott,
ezzel a produkcióval vendégszerepeltek az
Ascher Oszkár Színházban, amely a közép-
iskolások érzéseit, kérdéseit gyűjti össze a
továbbtanulás kapcsán a színház nyelvén. A
kép, amit a diákok lefestenek a magyar ok-
tatás állapotáról, nem vicces, nem kellemes,
hanem elkésztető, szomorú, ám bizakodás-
ra ad okot, mégis elkötelezett.

*Augustine (Ling Emese), Gaby (Lukács Klára),
Catherine (Kozna Fanni), Susanne (Kerti Tünde),
Mamy (Schubert Kati), Louise (Vetési Zsófia),
Madame Chanel (Kalán Erika), Pierette
(Jenei Mónika)*

2014–2016

AZ ASCHER OSZKÁR SZÍNHÁZAT FELVETTÉK A RÁKOSMENTI TELEPÜLÉSI ÉRTÉKTÁRBA

Timár Tibor művészeti vezető a Művelődési
Csoport tájékoztatása alapján pályázatot
nyújtott be, melynek eredményeként a Bu-
dapest Főváros XVII. kerületi Önkormány-
zat Rákosmenti Értéktár Bizottsága a
2/2014. (IX.23.) RÉB határozatában úgy dön-
tött, hogy a Budapest Főváros XVII. kerüle-
tében működő Ascher Oszkár Színházat
nemzeti értéke alapján, kulturális örökség
címen felvette a Rákosmenti Települési Ér-
téktárba. Ezzel az elismeréssel önkormány-
zatunk kifejezte köszönetét az Ascher Szín-
ház folyamatos, nívós tevékenységéért.

ROBERT THOMAS: NYOLC NŐ

(lélektani krimi –
felújítás részben új szereposztással)

Előadásunkat Sz. Csetényi Anikó emlékének
ajánlottuk, aki a darab tíz évvel ezelőtti – mű-
helymunka jellegű –, egyetlen előadásában
Mamy szerepét játszotta. Gyönyörű gesz-
tus, hogy a diszletasztalkán ott áll Anikó
fényképe.

Most már kiérlelt előadásként tűztük re-
pertoárra a darabot. A rendezői koncepció

Elöl: Susanne (Kerti Tünde), Mamy (Schubert Kati), Pierette (Jenei Mónika), hátul: Louise (Vetési Zsófia), Madame Chanel (Kalán Erika)

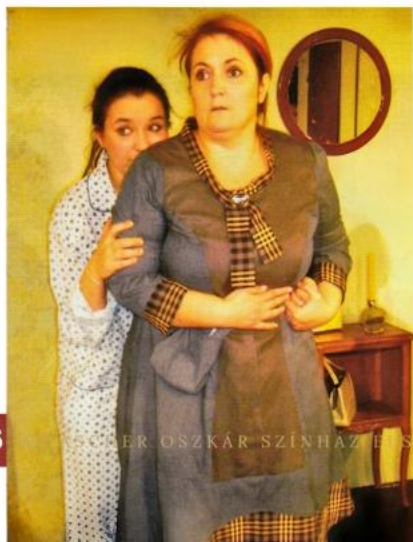
nem változott, a díszlet sem, a jelmezek viszont újak, mindössze két új szereplőnek kellett beállnia, a szerepépítkezésben apróbb finomításokra került sor.

Végre – a korábbi és a mostani próbafo-lyamat eredményeképpen – folyamatosan játszhatjuk ezt a közönségcsalogató siker-darabot!

Gaby (Lukács Klára),
Susanne (Kerti Tünde)

Catherine (Kozma Fanni), Madame Chanel
(Kalán Erika)

Louise (Vetési Zsófia)

Augustine (Ling
Emese)

VÖRÖSMARTY MIHÁLY: CSONGOR ÉS TÜNDE, AVAGY VÖRÖS CSONGOR ÉS MARTY TÜNDE 2015

(drámai költemény)

Az irodalomórák unalmas krétaporát lefújtuk róla. Aztán fiatalos, szemtelen ruhába öltöztettük. Végül magunk lepödtünk meg a legjobban, hogy Vörösmarty sorainak íz-zamata milyen frissen cseng a csetelésben és sms-ben ellustult, audiovizualitástól virtuál-maszatos ajkainkról. Vörös Csongor és Marty Tünde a mai „vedd meg, unj rá, dobd ki, vegyél másikat” cinikus kényelmében döbbennek rá az ürességre, a nyugtalanságra, a boldogság hiányára.

Hősképp pedig az avatja őket, hogy nem érik be kevesebbel, mint az IGAZ SZERELEM. Nem azért, „mert megérdemlik”, hanem mert felismerik a megalkuvásra csábító mel-lékösvényeket (a talmi kaja-pia-szex élvezetét; a pénz-hatalom-tudomány életcél-jait; no, meg a középszerű élet idilli unalmát... Mirigy álnok cselvetéseiről nem is beszélve...) Ők azonban nem alkusznek: nekik az igaz út kell! Rettenthetetlenül, áldozat-vállalás árán küzdenek érte.

Végül persze kiderül, hogy a hatalom elfogy, a pénz szétszóródik, a tudomány nem boldogít. Az evés-ivás csömmert okoz. Nincs varázslat. Minden megöregszik, meghal.

És a szerelem? Hááááááát!

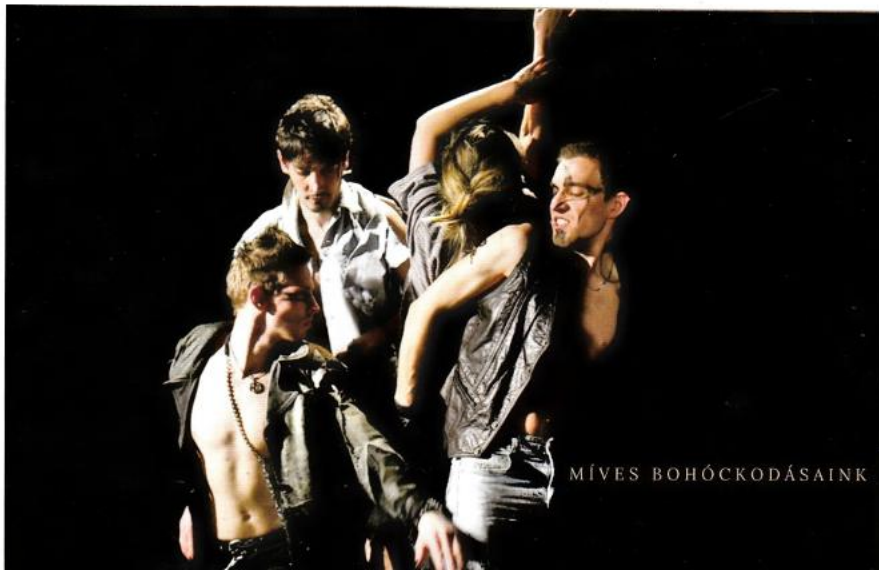
*

A premiért közel egyéves próbaidőszak előzte meg. Nagyszabású, klasszikus produkció, megőrizve az eredeti szöveget, mégis – ahogy az alcím is jelzi – modern köntösbe öltöztetve, megszólítva a fiatalabb korosztályt is.

A próbák minden résztvevő számára felérték egy „pszichoanalízissel”, amit mindannyian élveztünk, és mindnyájunk épülésére, fejlődésére szolgált. Igazi team-munka volt: a szerepén túl is mindenki beleadott apait-anyait: például Janka Bence a zenei anyagot szerkesztette, valamint a táncokat koreografálta, Murzea Alex és Frech' Gábor a famunkákban segédkezett, Molnár Patrik kitalálta a szórólap szövegét, Zsigár Cili megálmodta a látványt és megtervezte a jelmezeket.

Az előadás hosszú évekig az Ascher Színház sikerdarabja lett. A „darabtemetésen” Kurrah szerepébe – három jelenet erejéig –

Duzzog (Bodnár Miklós), Berreh (Molnár Patrik), Kurrah (Murzea Alex)

Tünde (Kerti Tünde), Csongor (Janka Bence)

visszaállt az Ausztriából hazalátogató Murzea Alex, Hirsbold István egyik feledhetetlen jelenetét Kalmárként – aki azóta az égi társulatunkba távozott – kivetítéssel varázsoltuk vissza.

CSONGOR MEG A TÜNDE MEG A TÜNDE MEG A CSONGOR

Kerti Tünde írása

Nagyon nehéz a darab, nehéz a szerepeket megformálni, de visszaemlékezést is nehéz róla írni. Talán ennyire összetett művel még nem is dolgoztam, mint Vörösmarty Mihály Csongor és Tündéje. És ennyire összetett körülményekkel megáldott életszakaszban

sem, mint ami körülvelt a próbafolyamat alatt.

Hallatlan erő van a műben, és hallatlan erőket mozgatót meg bennem, hogy színpadra álljon Vörösmarty szövege. De itt gyorsan hozzáteszem, hogy mindenki óriási energiával dolgozott. Pozitív visszajelzésként meg is kaptuk, hogy a darabot végig egyre feljebb tudtuk íveltetni, és amikor a néző azt gondolta, hogy vége és a csúcsra ért, akkor még rá tudtunk tenni egy lapáttal.

Ez volt a zárójelenet, amiben mindannyian a színpadon voltunk, egy igazi fantazmagória, és mégis valóságlenyomat a világunkról, a társadalomról. Egy társadalmi metszet volt. De az örületig felfokozva! A mű filozofikus is, és sok tekintetben feketén-fehéren szembesít önmagunkkal, a legmélyebb gondolatainkkal.

Ha fel akarom idézni a próbafolyamatot, azt hiszem, hagyom magam ringatózni az élményekben, emlékekben. Hiszen ez a mesetermő felemel, elenged, talpra állít – akár olvasva, akár színházban nézve. Igaz, ahhoz olyan jó színházat kell nézni, mint amilyen a mi Csongor és Tündénk (becenevén „Csé-Té”) volt.

A sors tréfája, hogy az én házasságom ez idő tájt kezdett elbizonytalanodni. Olyan volt a darab, mint egy önismereti kurzus. Szerelem nélkül nincs élet. De célok nélkül sem. Sokat merengtem, hogy Vörösmarty hogyan szenvedett, vágyakozott Etelka után. Vajon titkon egymáséi lettek? Ez a vágyódás, a szerelemért bármi áron küzdés szövi át a darabot, érzéseit ebbe a műbe rejtette bele. Ezek a felismerések engem is tereltek a célom felé: a szerelem érdekében merjek a magánéletemben lépéseket tenni.

Erről sokat beszélgettünk partneremmel a próbákon, közös ügy volt, együtt éltük át. Amit Vörösmarty is átélt. És tudtunk belőle táplálkozni! Az „Ascherban” sokszor téma, hogy mennyire a magánszféránkból építke-

zünk a szerep megformálásakor. Nos, ez ezerszeresen betalált a Csongor és Tündében.

Szeretem a hipnotikus, elvarázsoló, a valóságtól az utolsó molekulámat is elragadó, mondhatni transzba esést okozó jeleneteket, színházi pillanatokat. Ebből nekem kető is jutott, amit tényleg így éltem meg.

Az egyik a „kút-jelenet” volt. Az Ascherban a hely jellegéből fakadóan sokszor látszódnak a nézők a színpadról. A CséTében – mivel a nézőteret ellapositva, hosszában, az egész pincehelyiségben játszottunk – a nézőket végig láttuk. Kivéve én a „Kút” alatt. Göcsörtös barlangot láttam, tócsákat, furcsa növényzetet. A három egymásra helyezett gumiabroncsot pedig kútnak, vonzó, ellenállhatatlan kútnak. Nagyszerű élmény volt.

A másik transzélmény a darabban a két szerelmes egymásra találása. Emlékszem, többször elolvastam az eredeti, teljes szöveget a műből, hogy értsem Tünde fondorlatosságát és beszélgetését Csongorral, aki először nem is ismeri fel szerelmét. Ezt a jelenetet – bizton merem állítani – úgy állítottuk színpadra, ahogy eddig még egy színház sem tette. Igazából az én ötletem volt, és bol-

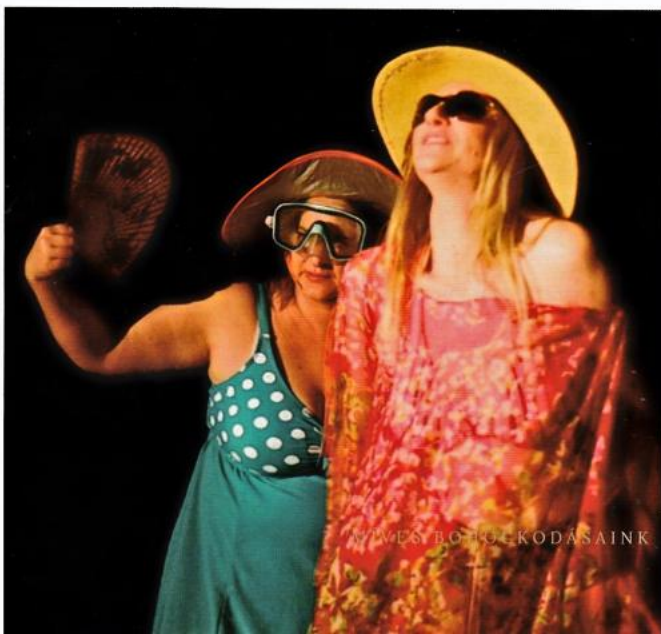
dog voltam, hogy Tibi és Bence is az ötlet mellé állt.

Ady Endre Héja-nász az avaron verse ihlette. Van olyan szerelmi érzés, hogy annyira ölelni akarod a másikat, hogy téped őt vadul. Mint Ady versében. Hát, Bencével téptük, martuk egymást. Nagyon szépen volt szerkesztve, mert pirosban úszó színpadon, mint akik révületben vannak, hangzott el a dialógusunk, és átfordult ebbe a héja-nászba. A teljes jelenet alatt úgy éreztem magam, nem is tudom, mint aki levítál. Múlhatatlan élményként él bennem, bármikor fel tudom idézni, és öröm tölt el, hogy ilyen egyáltalán átélhettem.

Becsülendő a rendezőnkben, hogy ha az alkalom úgy hozza, rábíz akár komplett jeleneteket a szereplőire – vigyék színpadra, csí nálják meg! A két szerelmes a darab elején találkozik a csodafánál. Próbáltunk a sorok között olvasni, vajon mennyire lettek egymáséi. Bár semmi nem igazolja, de olyan a jelenet, mintha Vörösmarty beleszötte volna Etelkával töltött titkos estéjét.

Végül arra jutottunk, hogy szerelmeskedtek is, de hogy lehetne ezt meglepően, vagányan, modern keretek között megjeleníteni? És megszületett az ötlet: az Ötlet!

Ilma (Kecső Andrea),
Tünde (Kerti Tünde)

Éj (Madarász Vanda)

Hogy legyen egy táncjelenet az éjszakájuk! Előálltunk vele, és Tibi ránk bízta a kivitelezését Bencével. Mi külön egyeztetve lejárunk az Ascherba, és a feladatot komolyan véve próbáltunk és próbáltunk. Először felállítottuk a pontos történetet, hogy mit csináltak, amire koreográfiát készítettünk.

Kevesen tudják, ezért remek alkalom ez a kis esszé, hogy feltárjam, milyen „történetre” készítettük Bencével a táncot. Úgy képzeltük, hogy Tünde valahol az Uránia környékén lakik, Csongor meg Budán. A Jászai Mari térre beszálltak meg a randevút. A Margit hídon átsétáltak, be a Margitszigetre. Beszélgettek, flörtöltek egymással. A Kolostornál már fogják egymás kezét, és a Nagyrétnél már csókolóznak. Eljutnak az Árpád hídra, ahol eldöntik, kihez mennek fel, és szerelmeskednek az éjjel. Remélem, mindenkinek egyértelműen lejött, amikor a táncot látta...

Egyébként, viccet félretéve, valóban sokan megérezték, hogy egy beszélgetésből a szerelmeskedésig jutnak el. A tánc félig volt készen, amikor először a rendezőnek, majd a többieknek is megmutattuk: amennyiben ez az irány jó, akkor folytatjuk, ha nem tet-

szik, csinálunk mást. Tetszett, befejeztük, kifejező és merész lett. Szerettem, és büszke vagyok magunkra Bencével: szépet, bevállalókat alkottunk.

Tudjátok, milyen az, amikor egy szövegen minden áldott próbán és előadáson az öltözőben vinnyogva röhögsz, és előre várod azt a szövegtöredéket, amit nem bírsz megenni? Én Hirspold Istivel éltem át ilyet: minden alkalommal fuldoklásig neveltünk Mirigy azon szövegén: „Csalánból és tövisből, s szünyogokból szemfedőd.”

Minden alkalommal lefordultunk a szék-ről, úgy neveltük, hogy „szünyogokból szemfedőd”. Elképzeltük, és könnyesre kacagtuk magunkat, hogy szünyogok özöne van az arcunk előtt. Még most is rögtön nevetésre húzódtok a szám, ahogy ezt felleleveníttem.

Volt egy érdekesség, amit nem is gondoltam, hogy át lehet élni. Ugyebár, én „Tünde” szerepét játszottam, és hát az én keresztnemem is ez. A színpadon vagy több tucatszor szólítottak meg a játszótársaim a jelenetekben. Hiába a saját nevemen, ami az előadás alatt mégsem volt azonos a keresztnememmel. Annyira elfelejtkeztem magamról,

Balga (Frech' Gábor)

hogy bár engem, Kerti Tündit is Tündének hívnak, ha kiejtették a színpadi „Tünde” szót, mintha akármilyen más nevet mondtak volna. Kerti Tündi nem Tünde! Mégis Tündét magamból építettem fel, és Tünde sokat segített Kerti Tündit felépíteni.

Hírhedtté váltam, hogy sok szöveget visszarakattam szegény Tibivel. Nagyon hosszú az eredeti szöveg, természetes, hogy meg kellett húzni. Tibi saját bevallása, hogy ezzel a darabbal foglalkozott a legtovább előzetesen, mielőtt előállt volna a rendezése ötletével. Tényleg hatalmas az anyag. Több dialógusnál, ahol azt éreztem, hogy hiányzik még egy gondolat, vagy nem elég a meglévő szöveg a gondolat ábrázolására, ott visszanéztem az eredeti szöveget a műben. És majdnem minden második-harmadik próbára visszarakandó mondat kunyerálásával érkeztem. Szegény Tibi... engedett...

El kell hogy mondjam, sok helyen Vörösmarty végeláthatatlanul hosszan írja le a mondanivalóját, máshol meg, ahol villámerejű érzelmek dúlnak, alig néhány mondat tal elintézi a párbeszédet. Szinte fojto-

Csongor (Janka Bence), Kalmár (Hirspold István)

Mirigy (Schubert Kati)

gató az érzés, hogy valamit még mondani kéne, de nincs mit!

Bence nemhiába mondta mindig, hogy az összetalálkozásunkat és elválásunkat jelképező szép táncunk után kezdte csak magát komfortosan érezni. Teljesen jogosan látta: Vörösmarty ezt a két fiataalt a darab első öt oldalán halálos szerelemben összetalálkoztatja, egymásnak adatja őket, majd elválnak nagy hirtelen. Tibi ennél a résznél szó szerint átemelte Vörösmarty szövegeit, és mindenki azt érezte, hogy kevés, kevés a szöveg, de bizony, nem is íródott több.

Mihály, Mihály! Biztos éppen Etelkán járt az eszed, ahelyett, hogy odairtál volna nekem még valamit.

Zárszóként egy kiemelt fontosságú emléket elevenítenék fel: örökké hálás leszek a szerepnek, és Zsigár Cili „alig-jelmezenek”, mely folyamatos, kilogrammban mérhető állagmegővásra sarkallt. Őszintén: most, negyvenkét évesen már nehezen tudnám eljátszani. Mégis kár, hogy csak emlék mára.

Jó volt. Nagyon-nagyon jó volt!

CSONGOR ÉS TÜNDE – MÁSKÉPP

(Jabronka Richárd kritikája)

Kamaratér, rongyokból tákolt, faszerű díszlet. Csongor lép – csapódik – a színre egy ajtó határozott „betörésével”. Dögcédula, modern ruházat, messzire dobott cigicsikk. A néző már itt tudja, hogy az Ascher Oszkár társulat valóban lefújta a krétaport a Vörösmarty műről. Csongor karaktere mégsem így épül fel. Harcos, vehemens, álmodozó, viszont nem az ajtócsapkodó, asszonyverő típus. Néha mégis. A darab régi köntöse öszszemosódik a korszerű elemekkel, és az izzadt izompóló Mirigy mesebeli boszorkányköpenyével.

Ritka a maszek szöveg, de annál több a modern megoldás. Időnként a darab képes elhitetni velem, hogy a szereplők beszélnek, és a dialogizált forma magával tud ragadni. Másutt viszont – főleg Tünde és Csongor, esetenként Mirigy monológjaira – ráférne némi bárdolás. A hősszerelmes Tünde-Csongor-jelenetek helyenként ülnek, a szöveg idegensége megmutatkozik. Ilyenkor a székek nyikorognak a nézőtérén. Vitathatatlan, hogy a Vörösmarty szöveg jó, leírva talán élvezhető, de színpadon kíméletlenül húzható és húzandó.

A legnehezebb elvetni a próbák során kidolgozott jeleneteket, szituációkat, de néha a kevesebb jóval több. Vonatkozik ez a szerelmesek zenés közjátékaira is. Táncnak annyira nem tánc, hogy ragaszkodjunk hozzá, stilizált jelenetnek pedig nem elég stilizált. Ez a bajom. A szexjelenetekben kényszerterezek, és az elemelt elemek mellett direkt lehet. Vagy több szexualitás legyen bene, vagy hagyjuk ki inkább ezt a keveset, mert nincs felépítve!

Az eszközökre ugyanez érvényes. A gumikerekek remekül működnek kútként, de más formát is ölthetnének. Miért nem csak gumikerekekkel operálnak? Nem kellene ki-

bepakolászni, felesleges lenne a rongyfa, a napernyő és az úttábla. A csapat kellően kreatív ahhoz, hogy a próbák során funkciót találjanak a gumiknak, a jelenetbeli improvizáció pedig a legjobb megoldás, ez látszik a darabon is.

Az előadás az útkereszteződés-jelenetnél kezd el élni. „A tündérvilág a zsebemben van”, káosz, reális, okostelefonos hatalmaságok, akik „szpikelik” a Vörösmartyt a telőba, kitűnően. Böske karaktere a hátán viszi a tündés jeleneteket. Az ő szövege életszerű, megfelelően húzott, láthatóan a színész is magáénak érzi, jól mozog a bőrében. Balga, a magyar alkoholista „jómunkásember” önmagában is egy előadás. A csövesfeles, a sörösdoboz hozzá illik, működik, szintén tud élni a színen. Mirigy esete nagyon érdekes, ugyanis vannak jelenetek, ahol nyílt színi taps kezdett kialakulni (Mirigy-rap), ám olyanok is, amiket egyszerűen el kell vetni, vagy össze kell vonni.

Dramaturgiai szempontból nem derül ki világosan – a Vörösmarty szöveg ismerete nélkül –, hogy mi a fenének menekül Csongor elől Tünde, holott szerelmes, szereti, ráadásul konkrét indoka sincs azon kívül, hogy valami gonosztságot érez a levegőben. Nem is zavarja különösebben, hiszen széles, nem tudja, mit akar, ahogy Csongor sem, aki ott hagyja barátját az ördögöknek, miközben ő ismeretlen helyre távozik. A vándorlás fázisai nem érdekelnek. Néha már zavar a ki-bejáráskálás, a jelenetek „túlmozgása”. Huszonnégy kilométerrel többet vándorolnak a színészek, mint kellene.

A játékmód nem elég feszített, a játszó „löttyögnek”, kivételt képeznek azok a jelenetek, ahol a rendező megtalálta a megfelelő dramaturgiai megoldást a játszókitakartására, mozgatására. Ilyen például az ördögök térdelése Tünde előtt-jelenet, vagy Mirigy megkötözése és a pisipóz. Esetenként képes működni a megosztott tér, akár

sötét nélkül. (Talán még az sem zavar, ha Balga időnként belefűttög az árnyékból.) Más jelenetekben pedig átjáróházzá alakul a kamaratér, ami szemtengelyferdülést okoz nekem, mert összeviszsa kapkodom a tekintetemet. A díszlet létrás átrendezése sem szerencsés, túl hosszú és felesleges. Mindezt látni szeretném, még hozzá a játékban, funkcióval. A bús, „túldrámázott” monológok, szöveg nélküli szenvedések, vonaglások nem ütnek, csak unalmat generálnak, a játszóktól is idegenek.

Az ördögök zseniálisak, jól felépített mindhárjuk karaktere, esetükben el tudom fogadni a nyüzsgést és a mozgást, de sokkal élvezetesebb, amikor a játékuknak íve van. A futkorászás helyett a megkomponált játék – hiszen nekik tényleg bármi befér – izgalmasabb. A csábító szerepe egy kicsit homályos. Remek a Balga felcsigázás, de Csongor „bedzsanázása” után azt várnám, hogy a céda feküdjön be a fiú mellé, kísértse meg, másszon rá, aztán Tündével viaskodjon, ha kell. Kihagyott ziccer, kár érte, élet-szerű lehetne.

Az Éj kulcsszereplő. Nem értem, miért nem használják. Ő mindig jelen van, de nem látom. Ott kellene állnia a színpadon, néha kevergetni a lapjait a hátérben, időnként befolyásolni egy-egy jelenetet, hiszen erre futtatták ki. Ő a domina, az Úrnő és a káosz, a semmi. A segítségével fél órát lefaghattok az előadásból. A végén a tapsrendet is ő irányítja, miért ne tehetné ezt az előadás alatt a szereplők eltüntetésével, mozgatásával?

Óriási fegyvere van az Ascher társulatnak, ami önmagában is elegendő a működéshez. A csapat tagjai mindannyian jól érzik magukat a színpadon és egymással. Egy családot látok, akik szeretnek játszani. Úgy látom, bizonyos szereplők esetén működött a legfőbb irányelv, miszerint a szerep találjon rá a játszóra, és ne fordítva. A korosz-

tálybeli különbségek nem mutatkoznak meg, látszik, hogy ebben a csoportban mindenkinnek megvan a maga helye, és együtt képes csak működni az egész. Gratulálok a színészeknek és a rendezőnek!

Keszthelyi Zsolt néző levele az előadásról

Régóta gyűröm felfelé az ingujjam, hogy megköszönjem, és dicséző szavakkal illessem az immár másodszor is megtekintett Csongor és Tünde előadásokat.

Röviden: briliáns! Bővebben: rendkívüli és különleges dolog testközelségben, esetenként néhány centiméterre alkotni, előadni a közönség soraitól. Ez, szerintem, az egyik legnagyobb kihívás, amit csak tetéz a minimál technika és a saját kezűleg átrendezendő színpadi kép.

A csapatot, a színészeket dicséri, hogy egy-két perc, és megszűnnek a falak, a radiátorok, megszűnnek a körülmények, és beszippant a „virtuális tér”! Nem szükséges külön-külön elemezni az egyéni teljesítményeket, mindenki remekül hozta a karakterét, mégis dióhéjban: „rapper” Mirigy üde színfolt, kétlem, hogy más társulatnál ebben a formában szó-rakoztatják a nagydímet...

A „Manók” sportteljesítménye megsüveglendő, kaphatnának kalóriaszámlálót (és kalóriapénzt), remélem, nem doppingolnak!

Ami Csongor és Tünde nászát illeti, mondjuk úgy, több mint plasztikus, már-már korhatáros, de én már benne vagyok abban a korban. Nagyon tetszett!

Végezetül (bár ezt az előadás után személyesen tolmácsoltam) egy észrevétel: Tündi, „a legmélyebb” kutadhoz külön szeretnék gratulálni!

Köszönöm mindnyájatoknak a tartalmas estét és a ráfordított rengeteg energiát!

AZ ASCHER OSZKÁR SZÍNHÁZ CSOKONAI VITÉZ MIHÁLY- KÖZÖSSÉGI DÍJBAN RÉSZESÜLT

A díj hivatalos indoklása: „Az Ascher Oszkár Színház az amatőr színjátszás területén végzett kiemelkedő tevékenysége elismeréseként, az amatőr színjátszás, a színházi nevelés területén hosszú időn át végzett tevékenységéért, közösségformáló, értékre-memtő munkájáért Csokonai Vitéz Mihály-közösségi díjban részesült a magyar kultúra napján, 2015. január 22-én.”

A díjat Timár Tibor, az Ascher Oszkár Színház művészeti vezetője vette át az emberi erőforrások miniszterétől és a kultúráért felelős államtitkártól a Petőfi Irodalmi Múzeumban. Az ünnepélyes díjátadóra öt főt delegálhattunk: a Szeifner-családot Szeifner Judit, a régebbi tagokat Samodai György képviselte, a jelenlegieket pedig Jenei Mónika és Horváth Imre.

Az oklevélen és emléklapketten kívül színházunk pénztalamban is részesült.

A díjátadásról, valamint színházunk „történelméről” riportot készített Szeifner Judittal és Timár Tiborral a Rákosmente TV.

Interjú Timár Tiborral, a színház művészeti vezetőjével

(Kili Tamás riportjának részlete –
Hírhöz, 2015. február 19.)

– Mit jelent a színház és a társulat számára a most elnyert kitüntetés?

– Bár a közönségtől és máshonnan is folyamatos visszajelzéseket kapunk, ez a díj egy szélesebb körű szakmai elismerést jelent, egy olyan mérföldkövet, ami meghatározó lesz számunkra a következő években. Úgy mondják, hogy a díjakat az ember nem várja, egyszerűen csak úgy kapja, de nagyon jólesett, mert egy tűkrőt is mutat felénk, hogy az elmúlt évtizedekben valamilyen értéket letettünk az asztalra. Bár a minőség megítélése nem a mi

feladatunk, de szerintem ilyen, generációkon átívelő művésztszolgálat nem nagyon van még egy Magyarországon.

– Miből tartja fenn magát a színház, milyen finanszírozási lehetőségeik vannak?

– Önszerveződő közösségként mindent mi csinálunk, legyen az díszlet, jelmez vagy kelték, viszont az alapanyagokat, sajnos, meg kell vásárolnunk. Szerencsére az önkormányzat képviselő-testületének nagy többsége támogat bennünket képviselői keretéből, és ezt ezúton is szeretném megköszönni. A legfontosabb támogatás mégis az, hogy a Rákoskerti Művelődési Házban kialakított színházterem tulajdonképpen csak a miénk, lényegében a nap 24 órájában használhatjuk ingyen és bérmentve, ami egy olyan hatalmas önkormányzati segítség, amellyel kevés amatőr színház dicsekedhet.

SZÍNHÁZUNK CSOKONAI- DÍJÁNAK TÖRTÉNETE

Timár Tibor írása

Jenei Mónika már 2012-ben tárgyalást kezdeményezett a fenntartó önkormányzattal az Ascher Színház Csokonai-díjra történő felterjesztéséről. Ezt a díjat több éves/évtizedes tevékenysége alapján amatőr művészeti csoportoknak ítélik oda. A fenntartó önkormányzat pályázat formájában terjesztheti fel a művészeti csoportot a díjra. Önkormányzatunk lelkesen támogatta az ötletet.

Jenei Mónika és Joós Tamás már akkor elkezdte előkészíteni a pályázati anyagot: Mónika mellékletként ajánlókat, támogató nyilatkozatokat gyűjtött néhány kortárs magyar drámaírótól, akiknek játszottuk a darabjait, és akik látták előadásunkat; jómagam pedig azon színészeinktől, akik tőlünk indultak el a pályán.

Nem sokkal később „beérett a gyümölcs”: 2015. január 14-én kaptam a hivatalos érte-

sítést telefonon és e-mailben az EMMI-től (az Emberi Erőforrások Minisztériuma Miniszteri és Parlamenti Államtitkári Kabinet Protokoll Osztályától), hogy az Ascher Oszkár Színház Csokonai Vitéz Mihály-közösségi díjban részesül.

Köszönöm mindazok munkáját, akik a felterjesztésben, a pályázati adatlapok kitöltésében, a képek szerkesztésében, a szakmai ajánlások gyűjtésében részt vettek!

Nagy elismerést jelent ez a díj számunkra! További előadásainkkal szeretnénk meghálálni a közönség és a fenntartó bizalmát, támogatását.

Budapest Főváros XVII. kerület Rákosszentmihály Önkormányzata állófogadással egybekötött ünnepi köszöntést szervezett számunkra a 2015. február 7-i előadásunk („Régen van...” című Karinthy-műsorunk) után a Csokonai-díj alkalmából. Timár Tibor az ünnepségen felelevenítette a társulat múltjának és jelenének fontosabb történeteit, megemlítve azt is, hogy az „Ascher” Budapest, de talán az ország legrégebbi, folyamatosan működő amatőr színháza.

Jöttek is a gratulációk, hiszen az Ascher Színház eddigi közel háromszáz tagja egy-egy sort írt a „történelmünkhoz”, hozzáteszem, nem is olyan kevesen sokkal többet egy-egy sornál! A helyi médiában a figyelem középpontjába kerültünk, készültek az interjúk, az újságcikkek, villogtak a vakuk! (Még a Hír TV-ben is interjú készült Rabb Ferencel és Timár Tiborral színházunk sikeréről, múltjáról. Később, 2017-ben pedig az M5 TV az „Érettségi 2017” című műsorában a Csokonai-tételhez készített riportot színházunk művészeti vezetőjével: a száraz tananyagot feldúsították néhány érdekességgel, így került a műsorba a Csokonai-díj története.)

Mosolyogva jegyzem meg, hogy ettől kezdve az újságok – ahogy csakis a legnagyobbakat szokták – így, névelővel, „az

Ascher” néven emlegettek minket, több alkalommal pedig „eposzi állandó jelzőt” kaptunk: a Csokonai-díjjal kitüntetett Ascher Színház.

A FELTERJESZTÉSHEZ CSATOLT SZAKMAI AJÁNLÓK

Csőre Gábor

Diplomás színészként kevés ember mondhatja el magáról, hogy olyan kedves, meleg és igen értékes színházi fészekből indult gyerekként, mint én. Amikor az általános iskola negyedik osztályába kerültem, akkor találkoztam először az Ascher Oszkár Színház vezetőjével, társulatának alapítójával, Szeifner Ferencné Csetényi Anikó nénivel. Az irodalomtanárom volt, és ő vezette az iskolai színjátszó kört is, ahová természetesen sok gyerek járt, többek közt én is.

Elhatározta 1985-ben, hogy beavató színházat csinál az Ascher-társulattal felső tagozatosok és gimnazisták számára. Egyfajta irodalmi, színházi, drámai áttekintést, amiből az iskolai irodalomórák építkezni tudnak. A szerencsémnek hála, gyermekszereplő is kellett az egyik jelenethez, aki én lettem.

Szeretetem az Ascher Oszkár Színház iránt azóta is töretlen, sok kollégám itt kezdte pályáját, és büszke vagyok, hogy én is ebből az „alomból” származom!

Egressy Zoltán

Több mint tíz éven át játszott a Ascher Oszkár Színház „Sóska, sültkrumli” című darabomat. Ritka öröm minden szerzőnek, amikor egy, valamelyik művéből születő, eredetileg is jó előadás bizonyos idő elteltével még feszesebbé, még pontosabbá válik.

Az Ascher Sóska-jának egyik utolsó előadását is volt módom látni: kevés ennyire arányos, jó ízlésről tanúskodó, komoly alakitásokkal fűszerezett színpadi megvalósu-

lását láttam a darabnak. Rendezőileg sose könnyű műfaj a tragikomédia. Nagyszerű megoldásokat láthattak a nézők, egy ötletes, humoros, mégis mély előadást. Nem bilent el egyik irányba se: a komédia és a tragédia végig egyensúlyban maradt.

Emlékezetes, nagy élményt jelentett.

Mertz Tibor

Az Ascher... Ezt a nevet hallva az embernek biztosan színház jut eszébe. Nekem is. Még hozzá felemelő, minőségi, közösségi színház. Pedig nem a nemzetközi hírű rendezőre gondolok. Még csak nem is édesapjára, a legendás versmondó színész-rendezőre. Hanem a róla elnevezett színjátszó csoportra.

Volt szerencsém részt venni a csoport munkájában 1977 és 1980 között. Az a néhány esztendő meghatározó volt számomra. Emberileg is, szakmailag is. Hiszen az irodalom, a játék, a kreativitás, az önfeltárás, az önkifejezés, a közösségi munka és a közösségi öröm volt az a „tapasztó anyag”, ami azt a jó néhány fiataalt összehozta. Az én időszakom előtt is és azóta is, egészen napjainkig.

Nagyon sok kíváncsi ember számára jelentett felejtethetetlen élményt, hogy „ascheros” lehetett. Az egy-egy évforduló alkalmából megrendezett találkozókön igazán nagy számban jelennek meg a csoport valaha volt és jelenlegi tagjai – jelezve, milyen sokat jelentett számunkra ez az összetartozás. Magam is szívesen megyek el ezekre a találkozókra – több, azóta már profi színészként működő kollégámmal egyetemben. Mert tudjuk, milyen fontos szerepet töltött be színésszé válásunkban és – nem félek kimondani – emberré válásunkban az Ascher Színház.

Mert, bizony, szakmailag is meghatározó volt az ott töltött időm. Egy évig nem is mehetünk színházra. Tanultunk. Alapokat,

amikre ma is emlékszem. Aztán ott kapott el igazán a játék öröme. A kifejezési vágy végre formát öltött, és ami még fontosabb, társakat talált ebben a közösségben.

Ha összeadnánk, hogy a több évtizedes működés alatt hány előadással, hány katarikus pillanattal, hány nagyszerű alakítással ajándékozták meg közönségüket, eredményül egy hatalmas örömlavinát kapnánk. Teték ezt úgy, hogy soha nem engedtek izlésbeli és minőségi céljukból. Különösen lehetőségeikhez mérve elképesztő ez a teljesítmény. Mindezt végiggondolva állítom, hogy az Ascher Színház maga területén rendkívül fontos bástyája a magyar színjátszásnak.

Szűcs Péter Pál

Általános iskolás koromban számtalan vers- és prózamondó versenyen vettem részt. Sok iskolai, kerületi és országos versenynek lettem győztese. A legnehezebbnek akkoriban mégis a budapesti rendezvények bizonyultak. Keményen kellett küzdeni az első helyezésért.

Az egyik alkalommal Jókai Mór „Rab Ráby” című regényéből adtam elő egy részletet, és a zsűriben ott ült Timár Tibor, az Ascher Oszkár Színház rendezője. A versenyen első helyezést értem el, majd a végén Timár Tibor megkeresett engem azzal a megtiszteltetéssel, hogy fantáziát lát bennem, szívesen látna és dolgozna velem az Ascher Oszkár Színház berkein belül. Nagyon megörültem a felkérésnek, amit el is fogadtam.

Az „ascheros időszakom” 1996-ban a színház stúdiójában kezdődött, ahol nagy szeretet vett körül. A színház ügyelt arra, hogy úgy válogassa össze majdani társulatát, hogy a próbákön és az előadásokon ne a rivalizálás domináljon, hanem a szorgalom és a jó hangulat. Ez a csöppnyi színház igazi műhelyszínháznak ad otthont, amely kreativitásra buzdít.

Amennyire kicsi a színháztér, annyira sok lehetőséget is rejt magában. A családiás közösség, amelyben a színészek alkotnak, mágnesként vonzza őket egymáshoz. Ez – és persze a színház szeretete – teszi őket képessé arra, hogy gázi nélkül felléphessenek.

Első szerepem a stúdió után Szép Ernő „Völegény” című darabjában volt mint a Csuszik család fiúszülőttje. A darabot Timár Tibor rendezte nem kis sikerrel. A Völegényt akárhányszor játszottuk, a közönség „szétverte a házat”. A körülbelül ötvenfős nézőtér szinte mindig kevésnek bizonyult. Nem volt ritka, hogy akár hatvan-hetvenen is bezsúfolódtak abba a kis térbe.

Az Ascher Oszkár Színpadnak mindene kicsi (leszámítva az alkotók odaadó munkáját), de minden része, ami egy színházhoz kell, él és működik. Ez nagy dolog a mai színházi életben! Ahhoz, hogy ez mégis tudjon bővülni, korszerűsödni és továbbélni – minden más színházhoz hasonlóan –, anyagi támogatásra is szüksége van.

Bízom benne, hogy a díj odaítélésével további sikerdarabokkal szolgálhatja a közönséget és a kultúrát az Ascher Oszkár Színpad.

Újvári Zoltán

Ha egy képzeletbeli díjkiosztón lennénk, ahol, mondjuk, az Ascher Oszkár Színház kapná a nagydíjat, az „Ascher Oszkár-díjat”, és nekem kellene átadnom, méltatnom, akkor önző módon magammal kezdeném: Ú. Z. vagyok, és több mint négy évtizeddel ezelőtt tagja lettem ennek a csodálatos társulatnak.

Az itt eltöltött évek, az „Ascher” társulata adta azt a motivációt, amely elindított arra az útra, az egész életemet meghatározó kalandra, amit SZÍNHÁZNAK hívnak. Sajnos, ma már sokkal kisebb betűkkel írják, mint a néhány évtizeddel korábbi időkben. Ennek a társulatnak, társaságnak, csapatnak köszönhetem, hogy bekerülhettem a Színház-

és Filmművészeti Főiskolára, vidéki és fővárosi társulatok tagja lehettem.

Miért tartom fontosnak az „Ascher” szellemiségét? Mert ezt látom a társulat legnagyobb erejének. Az eltelt évtizedek alatt, úgy gondolom – ellentétben annyi hasonló „vállalkozással”, amelyek azért fulladtak ki, mert nem tudtak ellenállni divatnak, látszatsikereknek, egyéni ambíciók csábításának, vélt vagy valós dicsőségeknek, (urambocsát!) politikai dörgölődéseknek –, az „Ascher” olyan civil szerveződésként működik, melynek legfőbb erénye, hogy manipulációmentesen és tartósan hoz létre emberi és művészi értékeket. Erre bizonyíték, hogy nem tudok még egy olyan társulatról, amely ötven esztendeje működik sikeresen, évről évre újítja meg önmagát, és hozza létre előadásait.

Nem véletlen, hogy ebből a társulathoz oly sokan választották hivatásukul a színház, a zene és a média világát.

Kedves „ascherosok”, az „Oszkár-díjat” ezennel átadom!

ZSIGÁR CECÍLIA TEXTILMŰVÉSZ, JELMEZ- ÉS LÁTVÁNYTERVEZŐ CSATLAKOZOTT TÁRSULATUNKHOZ

Cili már eddig is – és a későbbiekben is – több darabunkhoz készített csodálatos jelmezkölteményeket és látványelemeket.

Szakács Zsuzsa riportja

Zsigár Cecíliával

(Hírhozó, 2015. március 5., részlet)

Színházi jelmezt tervezni csak nagy alázattal lehet, hisz egyszerre kell megfelelni a rendezőnek, a színésznek, és nem utolsósorban a saját elképzelésemmek, ami nem kevés – mutat körbe Cili a kiállítóteremben. A vitrinekben és a paravánokon ott sorakoznak a színházi bemutatókra tervezett ruhák, kalapcsodák.

Zsigár Cecília három-négy éves korában már készen állt, hogy a család Singer varró-gépével életre keltse színes vásznakból, selymekből szőtt álmait. Igaz, akkor még családi segítséget kellett kérnie a pedál meghajtásához – meséli. Ez az akarat az elmúlt évek alatt csak erősödött. Egyre-másra születtek meg a jelmezek, báli ruhák. Zsigár Cecília színpadi és civil programokra tervezett ruhái, elmaradhatatlan kalapjai egyaránt hirdetik, élni csak vidáman, jókedvűen érdemes.

EGYÜTTMŰKÖDÉSI MEGÁLLAPODÁS

a fenntartó (Vigyázó Sándor Művelődési Ház) és az Ascher Oszkár Színház között

Írásbeli együttműködési megállapodás született 2015. augusztus 28-án a fenntartó és színházunk között, mely rögzítette, illetve pontosította a korábban kialakult gyakorlatot. A megállapodás főbb pontjai:

A Vigyázó Sándor Művelődési Ház térítésmentes, kizárólagos használatot biztosít az Ascher Oszkár Színház részére a Rákoskerti Művelődési Ház stúdiószínház-termében próbákra és előadásokra.

Az előadásokhoz használt eszközök (díszlet, jelmez, kellék) tárolását a művelődési ház udvarán elhelyezett, kizárólag a színház részére fenntartott konténerben biztosítja.

A művelődési ház a művészeti vezetőnek, illetve az aktuális rendezőnek (átvételi elismervénnyel, kóddal, felelősségvállalási nyilatkozattal) belépő mágneskártyát biztosít (részleges riasztással), amivel az intézmény zárva tartása alatt is beléphetnek, próbálhatnak.

A művelődési ház biztosítja az előadások sajtó- és reklámanyagát, rendszeres megjelentetését (plakát, szórólap, meghívó), melyet egyeztet az előadások rendezőivel, valamint a színház előadásait naprakészen megjelenteti saját honlapján is.

A művelődési ház az előadásokon jegyet árusít, amely saját bevételét képezi. A színház tagjai fejenként és előadásonként maximum kettő tiszteletjegyet igényelhetnek.

A stúdiószínház maximális befogadóképessége ötven fő. A művelődési ház regisztrációs füzetben vezeti az előadásokra jelentkezőket (névvel, telefonszámmal) a terem korlátozott befogadóképessége okán.

A művelődési ház a hétvégi előadásokhoz egy fő ügyeletet és büfészolgáltatást biztosít, a színház szintén egy fő ügyeletet biztosít.

Az Ascher Oszkár Színház előadás-tervezetét készít, amelyet egyeztet a Rákoskerti Művelődési Ház művelődésszervezőjével a programfüzet megjelenése előtti határidőre.

Az Ascher Oszkár Színház próbáinak, valamint a hétvégi előadásainak időpontjait a művelődési ház dolgozója a terem nyílvántartási könyvében naprakészen vezeti, minden esetleges változásról, előadás elmaradásáról stb. a színház haladéktalanul értesíti a Rákoskerti Művelődési Házát.

VÁLTOZÁSOK, FEJLESZÉSEK 2015-BEN

Jenei Mónika társulati tagunk úgy döntött, hogy a továbbiakban nem végzi tovább a Vigyázó Sándor Művelődési Házban igazgató-helyettesi tevékenységét, így az elkövetkezendő időkben már nem ő az „Ascher főnöke” sem.

Új, kényelmes nézőtéri székekkel gyarapodott színházunk. Nagyon időszerű volt már kicserélni a régi (kényelmetlen) székeket. Az új székek nemcsak esztétikusak, hanem helygazdaságosak is, így valamivel több szék fér el a nézőtéren, mint eddig.

Az öltöző mögött vécét és mosdót alakítottak ki számunkra (az öltözőben átfúrták a falat, és a kazánház felé terjeszkedve építették ki a mellékhelyiséget és a mosdót.)

Eddig csak a művelődési ház „fenti” mel-
lékhelyiségét használhattuk, és ez bizony
sokszor gondot okozott, hiszen így előadás
előtt, alatt színészeink nem tudták használni
a vécét (pedig néha szükség lett volna rá!).
Volt olyan előadásunk, ahol a szereplők ko-
moly folyadékmennyiséget ittak a szerepük
szerint, és a tapsrend után feltűnően gyorsan
el kellett hagyniuk a színpadot... Ezzel a
bővítéssel megvalósult az a régi vágyunk,
hogy színészeink ilyen szempontból is „biz-
tonságban” érezhessék magukat.

A technikai felszerelésünk új lappal
bővült, megkönnyítve ezzel műszakisaink
munkáját.

Orosz András irányításával megtörtént a
nézőtéri dobogók felújítása.

Egérkirály (Ökördy Kornél), Mari néni
(Bukovszki Eszter)

2016–2017

PÁPAI ERIKA RÁKOSMENTE DÍSZPOLGÁRA LETT

Pápai Erika színművészt, „régis ascherosun-
kat” Budapest Főváros XVII. kerület Rákos-
mente Önkormányzata „Rákosmente dísz-
polgára” kitüntetésben részesítette. Az
ünnepélyes díjátadásra 2016. október 23-án
került sor a Vigyázó Sándor Művelődési Ház-
ban – egybekötve az október 23-i ünnepi
műsorral.

Timár Tibor művészeti vezető, Erika egy-
kori stúdióvezetője ünnepi köszöntőt mon-
dott a kitüntetett tiszteletére, sőt „megle-
petésvendéggel” is kedveskedett Erikának:
Mertz Tibor színművész, az Ascher Színpad
egykori tagja (azokban az években együtt ját-
szott nálunk Erikával, a Színház- és Film-
művészeti Főiskolán pedig Erika osztálytár-
sa volt) köszöntőjében szemelvényeket mon-
dott közös főiskolai élményeiről.

CSETÉNYI ANIKÓ: HURKACÖVEKLEVES (zenés mesejáték)

Régi „adósságot” törlesztett az Ascher Szín-
ház: hosszú idő után újra mesejátékot mu-
tattunk be Lukács Klára rendezésében.
Andersen meséjéből Szeifnerné Csetényi
Anikó, színházunk alapítója írt újrafogalma-
zott mesét. Anikó a hangjátékot még 1960-
ban írta. (Érdekesség: az akkori hangjáték-
ban Cibere professzor szerepét színházunk
névadója, Ascher Oszkár játszotta.)

A mostani előadáshoz Hegyi Norbert,
Joós Tamás és Ökördy Kornél írt zenét, a ko-
reográfiát is Kornél készítette, aki ezzel a te-
vékenységével új oldaláról mutatkozott be.

Egérország ifjú királya fejébe veszi, hogy

Középen: Cini (Tóth Réka), Egérkirály (Ökördy Kornél), hátul: Tepertő főszakács (Ling Emese), Hékás udvari bolond (Pacsuta Lilla), Incifincsi udvarhölgy (Jenei Mónika), Báró Bürke (Orosz András), Báró Szürke (Horváth Imre), Gróf Porcogó (Pásztor Csaba), Cibere professzor (Hegyi Norbert), Mari néni (Bukovszki Eszter), Cincogi udvarmester (Csőre Csaba)

Báró Bürke (Orosz András), Báró Szürke (Horváth Imre), Gróf Porcogó (Pásztor Csaba), Incifincsi udvarhölgy (Jenei Mónika), Cincogi udvarmester (Csőre Csaba), a háttérben: Tepertő főszakács (Ling Emese)

Elöl: Cibere professzor (Hegyi Norbert)

Elöl: Cincogi udvarmester (Csöre Csaba), Hékás udvari bolond (Pacsuta Lilla), Incifinci udvarhölgy (Jenei Mónika), Egérkirály (Ökördy Kornél), Mari néni (Bukovszki Eszter)

Zsigár Cecília a mesejáték után
kézműves-foglalkozást tart a gyerekeknek

hurkacöveklevest szeretne vacsorázni. Az udvartartás természetesen lázas igyekezettel próbálja a szeszélyes királyka óhaját teljesíteni. Kutatnak, keresnek az ország zégében-zugában egy olyan személy után, aki ismeri a leves receptjét. Úgy tűnik, minden igyekezetük hiábavaló, amikor váratlanul megjelenik a palotában Cini, a fiatal kis mezei egérlány...

Az előadást Szeifnérné Csetényi Anikó emlékére ajánlottuk.

A meseszínház után Zsigár Cecília textilművész „Egértanya – színes egerek varázsműhelye” címmel családi kézműves-foglalkozást tartott a közönség körében ülő gyerekeknek és a szülőknek.

EMLÉKÜNNEPSÉG, KIÁLLÍTÁS ÉS ASCHER-TALÁLKOZÓ

**Szeifnerné Csetényi Anikó születésének
80. évfordulója alkalmából**

Halálának ötödik évfordulóján, 2010-ben nagyszabású Ascher-találkozó és emlékműsor keretében emlékeztünk Anikóra. Úgy döntöttünk, ezentúl az emlékezést nem a halálának, hanem a születésének évfordulójához kapcsoljuk.

„Azért jöttünk össze, hogy ne legyünk széjjel” – mondta gyakran Anikó, aki 2017. április 8-án lett volna nyolcvan esztendő.

A meghívó szövege:

„Mi, ascherosok töretlen lelkesedéssel – melyet Anikónak köszönhetünk – úgy kívánjuk születésnapján egyedülállóan sokszínű egyéniségét megünnepelni, hogy többféle oldalról mutatjuk meg alakját; pedagógiai pályáját és színházi tevékenységét bemutató kiállítást rendezünk a Rákoskerti Művelődési Házban, ahol a mai napig az általa alapított Ascher Oszkár Színház működik.

A kiállítás megjeleníti a rendezéseit, a próbákat egészen a kezdetektől. Kézbe vehetők lesznek a legendás emlékalbumok, melyeket minden színházi évad megkoronázásaként Anikó évről évre szerkesztett. Olvashatók

lesznek versei, írásai, mesejátékai. Lehet lapozni legkedvesebb versesköteteit. Meséiből készített hangoskönyveket és rádiójátékokat lehet meghallgatni. Az öt körülvevő személyes tárgyaival rendezzük be a művelődési ház termeit. Kiállítunk sok régi fényképet és plakátot. Lesz vetítés, mely felidézi a közös emlékeket, Anikó irodalomszeretetét, színházát.”

*

2017. április 8.

A kiállítást ünnepélyesen a XVII. kerület polgármestere nyitotta meg, aki meglepetésajándékként elhozta Anikó versének általa megzenésített felvételét; köszöntőt mondott kerületünk országgyűlési képviselője, valamint Timár Tibor művészeti vezető, a család részéről pedig Szeifner Judit. Közreműködött Horváth Réka, Anikó unokája, valamint Csányi S. Csaba, színházunk tagja. (A kiállítást 2017. április 30-ig lehetett megtekinteni.)

Audiovizuális emlékek:

- „lapozgató”: általa írt tankönyvek, kéziratok, albumrészletek, versei, riportok, cikkek, „aranyköpései”, színdarabjainak, mesejátékainak szövegei;

- rádiójátékaiba, hangoskönyveibe (mesejátékaiba) fülhallgatóval hallgathattak bele az érdeklődők;

Az Ascher-találkozó résztvevői az emlékünnepeken

Kerti Tünde, az emlékünnepség fő szervezője és műsorvezetője

Csányi S. Csaba elhíresült emlékparódiája Anikóról

- vetítés Anikó emlékeiről (próba- és előadásrészletek, szavaltatai, riportok);

- fontosabb személyes tárgyai (Ascher-emlékgyűrű, díjai, ruhák, ékszerek, írógép stb.);

- fényképek, valamint rajzok, gondolatok (idézetek) Anikótól;

- ascherosok emlékei, írásai Anikóról.

Hurkacöveklevés (Anikó által írt mesejáték díszelőadása).

Állófogadás Anikó kedvenc ételeiből, italaiból

*

2017. április 9.

Robert Thomas: Nyolc nő (díszelőadás). Anikó egyik utolsó szerepét (Mamyt) ebben az előadásban játszotta.

*

2017. április 29. és 30.

Shakespeare: Rómeó és Júlia (premier). Ezzel a bemutatóval nemcsak a klasszikus darabok bemutatásának sorát folytatjuk, hanem Anikóra is emlékezünk: Anikó 1964-ben, Shakespeare születésének négyszázadik évfordulójára készített egy Shakespeare-összeállítást, amely megalapozta a későbbi Ascher Oszkár Színházat. Mi pedig 2016-ban, Shakespeare halálának négyszázadik évfordulója alkalmából tartottuk meg a Rómeó és Júlia olvasópróbáját, amelynek a próbafolyamata közel egy évig tartott.

Az ünnepi programsorozat megszervezéséért, az ünnepi műsor vezetéséért, a kiállítási anyag elkészítéséért köszönet illeti Kerti Tündét, aki egy kisebb csapattal több hónapra keresztül készítette elő a programokat.

Kiállítás Anikó emlékeiből

EMLEKEZÉSEK

Kerti Tünde írása

Szeifnerné Csetényi Anikó. Csetényi Anikó. Anikó néni. Anikó.

Feleség, édesanya, nagymama, pedagógus, színházcsináló, rendező, színdarabíró, meseíró.

Ő mindenki Anikója és Anikó nénije.

Aki csak ismerte – kollégája, cseperedő diákja, színházban művészetkedvelő társa volt –, nem tudja őt anélkül felidézni, hogy bájos vagy különleges történetek ne töltsenek fel az emlékezetéből.

Az Ascher Színházban Anikó néni lényé és hagyatéka továbbra is belengi az alkotó légkörünket: vagy könnyezünk az elvesztése miatt, vagy könnyesre nevetjük magunkat – páratlan humorát, személyiségét léptenyomon felidézve.

VISSZAPILLANTÁS

A GYEREKKORRA

Csetényi Maya, Anikó testvérének írása

Mesedélutánok

Csodálatos szórakozásban és egyben ismeretszerzésben volt részünk, amikor Anikó összegyűjtötte a szomszéd gyerekeket, és estébe nyúlóan mesélt nekünk. Előkerültek a magyar és a világirodalom gyöngyszemei: Az Ezeregyéjszaka meséi, Gárdonyi, Jókai, Móricz, Verne stb. Ezeket olyan érdekesen, színesen, izgalmasan adta elő, hogy mindannyian tátott szájjal hallgattuk őt. A szülők este szigorúan szólították csemetéiket: „Vacsora, lefekvés!” – de ők rendre könyörgésre fogták a dolgot: „Hadd maradjunk még egy kicsit, olyan izgalmas! Ani, mesélj még!”

Én szinte egyetlen Jókai regényt sem olvastam el magamtól, de a mai napon is emlékszem a történetekre, a fő- és mellékszereplők nevére. Óriási csillagos ötös olvasmányaplót írtam például A köszívű ember

fiából, pedig csak a fejezetcímekre kellett ránéznem.

Évtizedek múltán, nemrég találkoztam az egyik mesehallgató „gyerekkel”. Az első kérdése az volt: „Emlékszel, Maya, milyen jó volt, amikor Anikó mesélt?” Ez a kislány most hetvenhárom éves.

Színdarabírás

Anikó írt az általános iskolai osztályunk számára egy színdarabot. A címe „Pávaszem királykisasszony” volt. Osztályfőnökünk, Méry Julcsi néni tanította be. Az osztályba csak lányok jártak, a fiúszerpeket is lányok játszották. Hogy sokan jussanak szerephez, gond nélkül csinált egy inasból hármat, két udvarhölgyből négyet. Én voltam a királykisasszony, egy kicsit az én egyéniségemre szabva a szerepet. Emlékszem, édesanyánknak egy nagy kézügyességű kolléganője készítette a koronámat, az aranyos, pávatollas legyezőmet, a pávaszemes fülbevalómat.

Anikó nagyon értett később is ahhoz, amikor az Ascher Színpadot megalapította, hogy mindenkit bevonjon a színjátszás bűvkörébe – legyen az jelmezkészítés, színpadépítés stb. Mint minden írásában, itt is megcsillant mondatról mondatra az elmaradhatatlan humor. Nagyon nagy sikerünk volt. Ott voltak a szülők, nagyszülők, iskolatársak, barátok. Mondhatni, teltház előtt játszottunk.

Irodalom, zene, képzőművészet

Olyan csodába születünk, ahol a szülők otthon voltak a művészetek világában (irodalom, zene, képzőművészet). Zeneakadémiára jártunk, édesanyánk tanított bennünket zongorázni, kiállításokat látogattunk. Apukánk hegedült, verseket szavalt. Anikó is szépen zongorázott, festett, rajzolt, de a nagy, mindent elsöprő szerelem az irodalom és a színház volt.

Szüleink halála után én maradtam a régi családi házban. Kérdeztem Anikót, hogy mit szeretne emlékül magával vinni. Mondtam, hogy szépen játszol, nem akarod a zongorát? Mire így felelt: „Nem-nem! A zongora maradjon nálad! Csak arra kérlek, soha ne válj meg tőle, soha ne add el!”

Természetesen a zongora még ma is ott áll a szobámban.

Játékok

Leginkább olyan játékokat szerettem vele játszani, ami igénybe vette a fantáziát, szellemi erőfeszítést kívánt. Például sokat barokhbáztunk, verseket költöttünk. Renge-teget lehetett nevetni az olyan közös versíráson, ahol megadtuk a vers ritmusát, csak az utolsó szót takartuk ki, erre a szóra kellett rimelni a következő sornak. Ezt többen is játszhattuk, minden sort más írhatott. Ebből fura, komikus dolgok jöttek ki a végén.

Operát költöttünk Vörösmarty Szép Ilonkájából, persze humoros formában, és otthon fennhangon énekeltünk.

Emlékszem, versszerződést kötöttünk egymással. Volt egy titkos jelszavunk. Megfogadtuk és esküt tettünk, hogy ezt a szót soha senkinek semmilyen körülmények között nem áruljuk el. Egy kicsit féltem is, mert szívtuk az ujjunkat, és egy papírra írtuk le a szót, amit egy nagyon titkos helyre dugtunk el. Soha nem árultuk el senkinek. Anikó már nem is fogja. De én sem!

Testvéri különbségek

Én csöndesebb, szemlélődő gyerek voltam, Anikó viszont mindent elmesélt töviről hegyire, ami aznap történt vele az iskolában. Melyik órán miről volt szó, mit mondott a tanár, mit mondott ez vagy az a gyerek, mit mondott ő maga. Pontosan ismertük minden osztálytársa nevét, jó vagy rossz tulajdonságát. Szüleink mondták is, hogy bezzeg

az Anikó elmeséli a történeteket, belőlem viszont úgy kell minden szót kihúzni.

Körülbelül így voltunk az evéssel is. Én szinte a világon semmit nem voltam hajlandó megenni. Ebédidőben kiszöktem a kapun, és elbújtam valahol. Anikót küldték utánam, hogy hozzon haza ebédelni. Anikó maga mesélte el, hogy milyen fondorlatos technikákat dolgozott ki a becserkészésemre. Majd mikor eléggé megközelített, odarohant hozzám, elkapta a kezem és hazavonszolt. Megint csak hallgattam, hogy bezzeg az Anikó mindent megeszik. De én tudtam, hogy a kelkáposztafőzeléket ő sem volt hajlandó megenni.

Út a katedráig

Azt a történetet gyakran hallottam, hogy Anikó első magyartanára, Nagy tanár úr (S. Nagy István dalszövegíró édesapja) kijelentette: Anikó, belőled egészen biztosan magyartanár lesz.

Anikónak ezután eszébe sem jutott más foglalkozás, egész valójában csakis a tanári pályára készült. Éles eszű, jó tanuló volt. Kitűnően végezte a gimnáziumot. Felvételizett az ELTE bölcsészkarára. És elutasították. Másodszor is kérte a felvételét. Megint elutasították. Újra felvételizett, de akkor már nem sok remény maradt. Kitűnő állást kapott a Malévnál.

Elkezdett dolgozni, mikor megjött az értesítés: felvették a bölcsészkarra. Szüleink megkísérelték meggyőzni, hogy most már ne hagyja ott ezt a jó állást, ritkán sikerül az embernek ilyen szerencsés, jól fizető munkahelyet találni. Anikó azonban ekkor zokogva fakadt ki: „De én magyartanár akarok lenni!” Az egyetemet is kitűnő osztályzatokkal végezte. Telkesen beszélt oktatóiról, Sötér Istvánról, Keresztury Dezsőről, Hegedűs Gézáról, Kabdebó Lórántról, Füst Milánról.

Két nagyon jó barátnőre tett szert az év-

Csetényi Maya, Anikó testvére a kiállításon

folyamán, akik gyakran látogattak ki Rákossiligetre a Belvárosból. Együtt jártak többek között a Lukács uszodába. Néha én is velük mentem, de a társaságba nem illetem, kilenc évvel fiatalabb voltam náluk.

Anikó másodéves egyetemista volt, amikor kitört az 1956-os forradalom. A család halálra izgulta magát, mert nem jött haza időben. Kiderült, hogy tünetetni volt az évfolyamtársaival. A rendszerváltás után gyakran láttam a tévében a forradalom képsorai között, ahogy a felvonuló tömeg nagy táblát visz, rajta a felírás: Eötvös Loránd Tudományegyetem. Ilyenkor mindig Anikóra gondolok, nézem az arcokat, hátha felfedezem őt. Már jóval később megkérdeztem tőle, mit szóltak hozzá a szüleink, hogy forradalmat csinál az ifjúság. Anikó szerint Apu válasza ez volt: „Menjete, kislányom, váltások meg a világot!”

Mikor véget ért az egyetem, megkezdődött az álláskeresés. Kiderült, hogy csak vidéken tudnak neki tanári állást biztosítani. De talán mégis! Van itt még Pest külső kerületében egy betöltetlen magyartanári állás. Kiderült, hogy ez éppen a XVII. kerületben volna, egy rákoskeresztúri általános iskolá-

ban. Anikó természetesen elfogadta, sőt boldog volt, hogy lakóhelyéhez ilyen közel sikerült állást találnia.

Ezután már nem a tanárok, oktatók, évfolyamtársak voltak érdekesek, hanem a diákokról szóló történetek, amelyek bensőséges, szeretetteljes kapcsolatokról árulkodtak tanár és tanítvány között.

GONDOLATOK ANIKÓRÓL

Zimonyi Noémi írása

Gimnazistakoromban a „futottak még” angol csoportba jártam, majd angoltanár lettem.

Jogosan merülhet fel a kérdés: mit kerestem a nem faktos csoportban? A válasz egyértelmű: az Aschert. Illetve akkor még számomra a Rigelt. Szeretett tanárnőmön, Anikó nénin keresztül.

Ő kapta ugyanis, szegény fejével, a mi gyengébb csoportunkat. Egyik angolóra kezdetén bejött a terembe, mint rendesen „egyik kezében kávé, másikban táskahelyek” stílusában, ami viszont kicsit sem volt szokványos, az a tekintete. Már a szeme csillogásán látszott, hogy ezúttal nem a fülnünknek oly otthonosan csengő és sokunk által rettegett „Let me see your homework, please!” – felszólítással fogja kezdetét venni az aznapi óra, hanem valami szokatlannal.

– Kit érdekel a színjátszás? – dördült el (én dördülésnek hallottam...) a váratlan kérdés.

Engem, ki mást? És zsigerből lendült levegőbe a kezem.

Még azon sem illetődtem meg, hogy nem-hogy kézerdő nem volt, de másodmagammal sem osztottam ebben a lelkesedésben. De az ezzel kapcsolatban esetlegesen feltörni vágyó gondolatok megszületésének esélyt sem adott a következő pillanatban gyorsan és határozottan a padomon landoló jelentkezési lap. Vers... monológ... Mi van?!

Mibe kerültem?! A Rigelbe. Körülbelül egy hetet és egy sikeres felvételit követően.

Anikó néni pedig innentől kezdve nem vette le rólam a kezét soha. Lelkendezve ült végig a legelső előadásomat, amiben egy kis mellékszerepet játszottam, de ő pontosan tudta, mennyit jelentett ez nekem, s akár hányszor ő rendezett, mindig volt számomra egy-egy szerepe, mert hitt bennem. Sosem lehetek elég hálás neki, hogy az angol-tanárnőm volt...

BEÉGETT KÉPEIM

ANIKÓ NÉNIRŐL

Kerti Tünde írása

A Balassi Gimnázium folyosója.

Már rég a következő „óraterem” felé kellett volna vennem az irányt. Nyilván Anikó néni- nek is. De én csak álltam-álltam, és hallgat- tam őt:

– Képzeld, Tündikém, olyan sokan voltak hétvégén a „Tóték” előadáson, hogy Horváth Imre, aki az Őrnagyot játszotta, csak úgy tudott oldalt bejönni a nézők mellett, hogy a feje fölé emelte a bőrröndöt!

*

Szintén a Balassiban, házi szavalóverseny eredményhirdetése után:

– Ne vedd a szívedre, Tündi, hogy most más nyerte a szavalóversenyt! Kifejezetten jól mondtad a versedet, nekem tetszett.

*

Angolóra Anikó nénivel. Present perfect: Sebtyben Adyt fordított angolra, és úgy magyarázta el a múlt időt.

*

Kétszer láttam Anikó nénit sírni. Egyszer ellátogatott a stúdiókba megnézni, hogy haladnak a kis stúdiósok. Szeifner Jutkával olyan játékot játszottunk, hogy tetszőleges

kellékekkel „örültet” kellett megjeleníteni. Anikó néni is kedvet kapott, és beállt játszani. Rögtönzött egy jelenetet egy fehér tollboával. Művésznőt jelenített meg, és az utolsó mozdulatával felkanyarította a boát a nyakára. Aztán csak állt... nézett előre... és folytak a könnyei...

A mieink is. Igazi színház volt!

Másodszor, amikor nyugdíjazták. Hogy neki mostanra gyűlt össze annyi tapasztalata, hogy voltaképp most kéne újrakezdeni a pályát – mondta sírva.

*

Beavató színház 2000.

Elektra olvasópróbáját tartottuk az (akkor még) Dózsa Művelődési Házban, még arra is emlékszem, hogy a kis intarziateremben. Csak ültünk körben, székeken. Orosz Andris, aki Oresztész lett volna, nem tudott eljönni a próbára.

Hogy mégis haladjunk a szöveggel, Anikó néni beolvasta Oresztészt. Olvasta, hangsúlyozta zseniálisan. Ott ülte egy kis teremben olyan Oresztész figurát hozott, hogy azt mondtam magamban:

– Nem lehetne Anikó néni Oresztész?

*

Tündi, mikor jössz el már az Ascherba felvételizni?

Hallgattam négy éven át. Hallgattam-hallgattam; közben jártam az előadásokra.

Aztán a gimnázium befejeztével eljöttem, és azóta itt vagyok.

Itt vagyok veled, Anikó néni!

*

„Szelíd, szlávok szökecséje” Ezt a szép alliterációt Anikó írta rólam Brecht „A kaukázusi krétakőr” című előadásunk elemzésében.

ALIG NÉHÁNY DOLGOT KÖSZÖNHETEK ANIKÓNAK...

Hegyi Norbert írása

...az irodalom izgalmát;
...a hexameter-pentameter pontosságát;
...a magyar fakultáció ismeretlen vidékeit,
meg az ott fellobbant első szerelmet;
...J. A. Eszméletét, Pilinszky Apokrifjét,
Radnóti Razglednicáit;
...az Ady-műsorban a rám testált Adyt;
...a kötelező, iskolarádiós emlékműsorok
igaz komolyságát;
...az ironiámat, a kérdezés természetes-
ségét és könyörtelenségét;
...az automatikus válaszok kikezdetősé-
gét;
...a tanárságomat;
...a hang és a hangvétel megfelelőségét;
...az Adáshiba ajtóban állva végignézett,
1991-es lehengerlő előadását, ahol (mit sem
tudtam erről) majdani legjobb barátaim és
majdani feleségem, majdani gyermekem
anyja álltak a színpadon;
...a Tóték 29-ét;
...a számok és riasztó kódok megjegyzé-
sének speciális, anikós módját;
...a mesejátékok kicsavart és gyermek-
felöltött játékoságát;
...a nézőszám iránti aggodalmamat;
...a poénoknál vigyorogva hátra fordulás
képét;
...a három táska, a külső, a felejthetetlen
finom tépettség Csányi S. által karikírozott,
örök báját;
...vagy a kiállításrendezés közbeni, a Tol-
kient kenterbe verő mesemitológiákkal való
szembesülés ámulatát, ezt a groteszk fel-
kiáltójelet, buksisimogatást a messzeség-
ből;
...szóval nagyjából az életem majd minden
fontos és sok kevésbé fontos szeletét, ahol
ott áll – menthetetlenül és felejthetetlenül a
háttérben.

EGY EMLÉK A MILLIÓBÓL

Rabb Ferenc írása

Anikó néni osztályfőnököm volt a Balassi Bá-
lint Gimnáziumban. De ascherosként álta-
lános iskolás korom óta meghatározó em-
ber volt az életemben – sőt, az mind a mai
napig, gyakran csengő néhány intelme, csi-
pós megjegyzése a fülemben most is.

Mindig odafigyelt az emberre, akkor is,
amikor már nem tartozott „szárnyai” alá, ha
már nem tanította, vagy nem volt színpadi
tag. És ha kellett, anyatigrisként védelmezett.

Így tett akkor is, amikor érettségi után sor-
katonai szolgálatra hívtak be, és még pró-
báltuk a Gellérthegyi álmokat – amúgy nem
is az ő, hanem lánya, Szeifner Judit rende-
zésében. Nem akartunk halasztani, közel
volt a bemutató, nem szerettük volna egy év
kihagyás után előlről kezdeni a munkát. Így
Anikó néni írt egy levelet az ezredparancs-
nokomnak. Tulajdonképpen „kérelemnek”
indult, a címe legalábbis még az volt. De
„dörgedelem” lett belőle.

Nagyjából arról szolt – alkalmazkodva a
címezett vélt stílusához, igen katonás hang-
nemben –, hogy a kultúra védelme mégoly
fontos, mint a javak védelme és az ifjak ki-
képzése. Hogy mekkora felelősség a katonai
nevelés, és elengedhetetlenül része kell hogy
legyen az, ha valaki valamiben tehetséges,
nem szabad egy évre kivonni a forgalomból.

A „dörgedelem” vége gyakorlatilag egy
kulturális káosz víziója volt, amelyet egy
rossz és felelőtlen kiképző okozhat azzal,
hogy nem kap rendszeresen kimenőt a pró-
bákra és az előadásokra a magamfajta. Így
kaptam. Azonnal, megkötés nélkül. Ezred-
parancsnok úr csak annyit üzent Anikó né-
ninek – idézem – hogy „feltétlen adja át kéz-
csókom a művésznőnek!”

Ez csak egy emlék a millióból, melyek által
Anikó néni ma is velünk él a mindnapjaink-
ban.

Folytatásként egy rá nagyon jellemző hangulati elem:

Vagy egy éve nem beszéltünk éppen, mert akkoriban Pécssett laktam, szüneteltettem az „Aschert” is. Egyszer csak felhívott: „Ha jössz hazalátogatni, nem ugrasz át? Olyan rég pofáztunk...” Ez annyira ő!

A NYOLC NŐ DÍSZELŐADÁSA UTÁN

Hazay Tímea írása

A „kilencedik Nyolc nőt” láttam a színpadon. Ötüket tizennégy éves korom óta ismerem – innen, az „Ascherről”. Nagyon régen nem láttam őket játszani, négyükkel közel egyidős vagyok. Együtt néztünk fel rá, az ötödikre. Mi gyerekek voltunk, ő felnőtt, mi téteován kerestük magunkat, ő segített. Öt tū-

kőr, akiket nem láttam sok éve, de most még pontosabban, világosabban nézhetem magamat bennük.

Három másik nő három generációból. A lány a felnőttkor küszöbén, a fiatal nő és a nagymama korú hölgy. Három nő játszik az-
zal az öttel, akivel valaha én is játszottam – jó nézni őket, összesimulnak.

Díszelőadás volt, amiben utoljára szerepelt egy asszony, aki gimnazistakoromban irodalmat tanított nekem, azt mondta, játsszunk színházat! Támogatott bizonytalan, kamasz útkeresésemben engem is, másokat is – már csak a fényképét láttam a színpadon egy komódon, gyertyával megvilágítva. Ő volt a kilencedik. Kilenc pontos, sűrű, éles tükörkép. Hogy mennyire hiányzott, csak ott értettem meg.

Szeifnerné Csetényi Anikó

SHAKESPEARE: RÓMEÓ ÉS JÚLIA

(tragédia)

Szerelem? Rómeó hetenként képes új „örök szerelemre” lobbanni. Az egyik nem viszonozza. A másik rosszul választotta meg az őseit...

Gyűlölet? Az okára már senki sem emlékszik: a családfők lustaságból halogatják a békekötést, a fiúk idétlenül kakaskodnak... csak meg ne sérüljön valaki a nagy hadonászásban!

Mesterkedés, furmánykodás, gyógyfűvek, gyilkos mérgek, láthatatlan tündérek, lidérces álmok egyfelől... Kiábrándítóan ostoba emberi korlátoltság másfelől...

Ha Lőrinc barát sem segít, akkor senki!

Márpedig – senki.

Tudjuk-e, miről szól ez az agyonjátszott, agyonfilmesített, agyonzenésített (egyéb-ként remek)mű? Miért gondoljuk, hogy ez egy ideális, szép szerelem története?

Két naiv kamasz – merő véletlenségből – belehal abba, hogy megpróbál – természetes és érthető módon – boldog lenni.

Ez minden...

*

Elöl: Júlia (Littai Fanni), Rómeó (Molnár Patrik)

Újabb klasszikus darabbal bővítettük repertoárunkat: a Csongor és Tünde után Timár Tibor rendezésében Shakespeare remekművét, a Rómeó és Júliát mutattuk be.

A 2017. november 11-i előadásunkat Hirs-pold István emlékére ajánlottuk fel, aki Montague szerepét játszotta eddig a darabban. Az előadás közben az előtérben, virágok gyűrűjében érte égett a mécses.

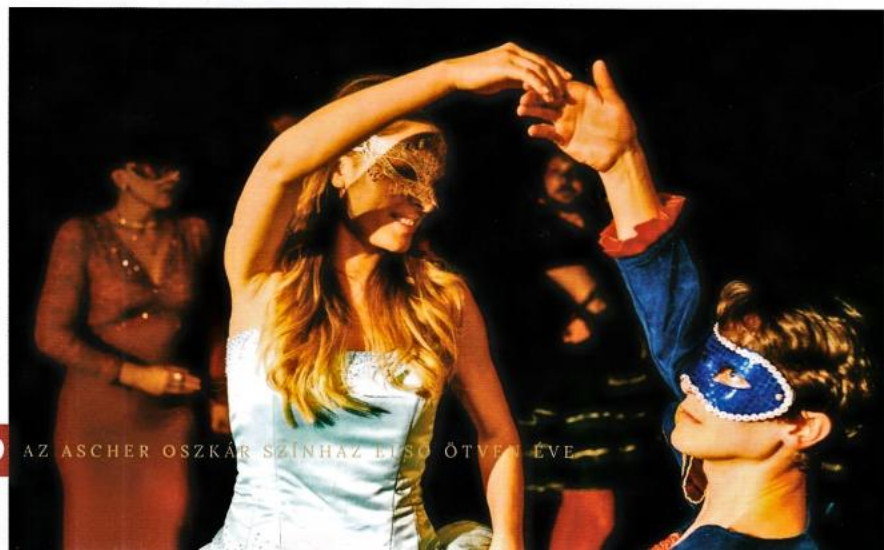
RÓMEÓ EMLÉKEI A PRÓBAFOLYAMATRÓL

Molnár Patrik írása

Ez a szerep egy ellentmondásos helyzet. Nemcsak az Ascherben. Mindig. Rómeó nagyon fiatal, ugyanakkor komoly érettség, tapasztalat (életben, színpadon) kell ahhoz, hogy a színész átlássa a szerep mélységeit, és meg is tudja mutatni azokat.

Na mármost, én nem voltam annyira fiatal, csak kölyökképű. Ami pedig az érettséget illeti: naiv. És idealista. Az idealizmus jó fogódzó volt a szerephez, mert ha Rómeó nagyon hisz abban, hogy minden jóra fordul, akkor már „csak” a másik végletet kell ábrázolni, és megszületik az ihletett feszültség, megtörténik a dráma.

Nem igazán éreztem magam készen erre

Mercutio (Janka Bence)

Lőrinc barát (Hegyi Norbert)

a szerepre. Ugyanakkor tudtam, hogy ez az utolsó (utáni) pillanat, amikor színészként életre kelthetem (és meg is öngyilkolhatom) Rómeót.

Érzékeny pontjaimon érintett ez a próba-folyamat. Türelem, biztatás, biztonság, fokozatosság kellett és folyamatos visszajelzések, hogy ráébredjek a saját korlátaimra, ugyanakkor megtaláljam azokat a kifejezés-formákat, amelyekre képes vagyok, amikben jó vagyok. Például a mozgás, a gyilkos energiák, a harc, illetve a tánc pillanataiban gyakran voltam bizonytalan, de ennek a leküzdéséhez nagyon sok segítséget kaptam mindenkitől.

Nagy ajándékként vettem Littai Fanni segítő, finom, figyelmes „közelségeit”. Nemcsak a csók, összebújások pillanataiban. Nemcsak a végtelennek tűnő szemkontaktusokban, a mozdulatlanságban (szoborként vagy a ravatalon). Felejthetetlen volt érezni a bizalmát, ahogy belerempült a karjaimba. Nagyon tudott kislány lenni és nagyon tudott nő lenni, a sebezhetőség és törékenység vakmerő felvállalásával.

Nem is hinné a néző, hogy egy ilyen megrendítő, megrázó mű próbái alatt mennyi

humor és önirónia képes felszínre törni! A kriptajelenetet vagy a nászéjszakát egészen földhözragadt és prózai részfeladatok kísérték zsinórban. Tehát egyszerre, megosztva kellett figyelni az átélésre, lélekábrázolásra, miközben szöszmötölni kellett olyan apróságokkal, mint hogy hová kerül a halotti párna, elférek-e Júlia feje fölött, hová kerülnek a kellékek, milyen pozícióba érkezem a halálos összecsuklás pillanatában (amelyben utána hosszú percekig tudok mozdulatlanságban tölteni).

Ha a nászéjszaka költői pillanataiban csúszdává változott a ferde dobogónk, és mindketten látványosan lefolytunk onnan a színpadra, vagy rossz helyre terítettük a takarónkat, és belegabalyodtunk, akkor olyan technikai rögtönzésre volt szükség, amelynek során a jelenet érzékeny hangulata nem törik össze. A saját testemmel minden előadáson békét kellett kötnöm, hogy szégyenérzet nélkül, éles reflektorfényben, a nézők orra előtt egészen önfeledten nyújtózzak egyet, (közben behúzzam a hasamat).

De a technikai „kulisszatitkokon” túl is voltak humoros epizódok, nem a szó harsá-

Capulet (Frech' Gábor), Páris (Hajtós Bertalan)

nyan röhögős értelmében, inkább egy huncut villanás, egy szikra a másik szemében. A szemkontaktus, a partner nézésének elfogadása az egyik legfontosabb színészi tanulság volt, amit Rómeóként megtanultam. Érzelemcsere, energiacsere, önbizalomcsere. A dajkával, Benvolioval, Lőrinc báráttal, Mercutioval, de még Capuletnéval is emlékezetes összenézéseink voltak. Júliával pedig egy szövetség. Számtalan összenézésben tett ígéret...

Már napokkal előadás előtt figyelnem kellett az étkezésekre, hogy magamhoz képest jó formában legyek. A hajam elég hosszú legyen ahhoz a hajviselethez, amit a szerephez kitaláltam. (A fodrászommal annak idején minden hajvágás közben erről az előadásról beszélgettünk.) Fontos mérőföldkő volt az önbizalmam, a biztonságérzetem alakulásában, amikor a reneszánsz felsőt Zsigár Cili megvarrta nekem. Én hoztam az ötletet, ő elmondta az érveit, hogy az elképzeléssel milyen problémák vannak, és szépen kialakítottuk azt a szabást, azt a díszítést, amelyet végül megvarrt, és én magabiztosan viseltem a jelmezt. Nagyon sok átöltözés volt az előadás során, de nekem ez a kivágott, zsinóros, bársony ruhaköltemény volt a kedvencem.

Amikor már megvoltak a begyakorolt

technikai apróságok, elkezdett önálló életet élni bennem a figura, és az összp próbákon egyetlen szerepívben szervesültek egymással a jelenetek, akkor megvalósulhatott a premier. De a negyedik-ötödik előadásig feszültséget okozott bennem, hogy a kelleket a megfelelő időben, a megfelelő járásban elhelyezzem.... Amint ezek a gyakorlatban már gördülékenyen tudtak zajlani, akkor művészi értelemben is egyre jobbakká lettek az előadások.

Akkor érkeztek el azok az idők, amikor két előadás között is lépten-nyomon a darab mondatai jutottak eszembe, néha találgatva replikaként szaladtak ki a számon, egészen hétköznapi helyzetekben. De a legszembek természetesen azok a színpadi pillanatok voltak, amikor Benvolio szemében igazi rémület villant, Mercutio arca elsápadt a meglepetéstől... Az a borzongás, amikor megérezttem, hogy Tybalt felé nem a „szín-

Júlia (Littai Fanni), Dajka (Szabó Zsuzsa)

Tybalt (Csányi S. Csaba), Benvolio (Balogh Krisztián)

Júlia (Littai Fanni)

Rómeó (Molnár Patrik)

Capuletné (Jenei Mónika)

játszó" lendületével rohanok. Hanem Rómeó rohan... Az a furcsa meghökkenés, amikor saját indulatos ordításomat meghallottam. Rómeó ordított...

A kulisszák mögötti, „titkos” szertartások éppúgy az emlékeimhez tartoznak, mint a színpadi pillanatok. Hirspold Isti (a bemutató idején a szerepbéli apám) biztató nézése, amint egy széken ülve a lépcsőház felőli „tarkarásban” felpillantott rám. A „bizalom körének” nevezett, szertartásos, közös kézszorítás minden előadás előtt a lenti öltözőben. Jenei Móni megatódott arca, amellyel az esküvői jelenet után az öltözőben rám nézett. És végül Júlia titkos kézszorítása, amely minden előadás végén megtörtént a dobogón állva; minden néző látott minket, mégsem tudott róla senki más, csak Fanni meg én.

A HONLAP SZERKESZTÉSÉT SZILAS ALEX VETTE ÁT

Az új honlap modernebb, több információt, fotókat és videókat is tartalmaz, nem utolsósorban pedig „dízajnosabb” a réginél.

Újdonságok a honlapon (a teljesség igénye nélkül): új logó; „újdonságok” oldal a legfrissebb hírekkel, aktualitásokkal; „elismérések” oldal; új fotók; új videók, archív videók; a videók legelején és legvégén néhány másodperces Ascher-szignál.

Szilas Alex felajánlotta, hogy rögzíti előadásainkat (teljes, filmszerű felvétel feliratokkal, stáblistával, tapsrenddel, közönséggel). A készülő új bemutatókról promóciós anyagot is készít (próbarészletek, riportok). (A későbbiek folyamán létrehozta az Ascher Színház önálló YouTube-csatornáját is.)

2017–2019

SZEIFNERNÉ CSETÉNYI ANIKÓ RÁKOSMENTE DÍSZPOLGÁRA LETT

Anikó a posztumusz kitüntetést Rákosmenten kulturális és művészeti életének szolgálatáért, gazdagításáért és az amatőr színjátszás területén betöltött, kiemelkedő szerepéért kapta.

A díszoklevelet és az emléklakettet lányai, Szeifner Judit és Szeifner Katalin 2017. október 23-án vették át a Vigyázó Sándor Művelődési Házban. A kerületi kitüntetettek részére összeállított műsorban – többek között – részt vett Újvári Zoltán, az Ascher Színpad egykori alapító tagja, aki Anikó egyik kedvenc művének, Babits Mihály „Jónás könyve” című elbeszélő költeményének részletét adta elő.

Szeifner Judit és Szeifner Katalin édesanyjuk
nevében megköszönik a kitüntető címet

TÓTH EDE – ÖRKÉNY ISTVÁN: A FALU ROSSZA

(átdolgozott népszínmű)

Sokszereplős, zenés produkció rendezésére vállalkozott Hegyi Norbert (aki a darab egyik főszerepét is játssza). Csajtay Csabával közösen készítették elő a szövegkönyvet, komoly dramaturgiai átalakítást végezve a művön.

A falu rossza eredetileg népszínmű, melyet Tóth Ede írt egy pályázatra 1874-ben, bemutatva a kor jellegzetes vidéki életét, a „magyar virtust”. Ezt a művet 1965-ben Örkény István átírta, az akkori kor elvárásaihoz igazítva a darabot. Ebbe az átíratba nyúlt bele Hegyi Norbert és Csajtay Csaba, és ismét átdolgozták a művet: az alkotókat elsősorban az izgatta, hogyan élhetünk egy hazug világban, illetve hogyan tudunk megküzdeni a mindennapjainkban a saját „kis” hazugságainkkal. Mindezt persze a népszínmű kereteit felhasználva, de abból kikicsintva, mintha egy próbafolyamatban lennénk, ahol éppen A falu rosszát próbálja az Ascher Színház. Tehát egy többszörösen átgyúrt darabot láthat a közönség, sok „giccses” zenével, dallal, mulatozással fűszerezve.

„Én vagyok a falu rossza! Csak engem ugat a kutya.” Én, csakis én, egyedül, senki más. Temperamentum, kérges lágyság, vad szenvedély. Fálnak vágott üveg poharak szilánkjai a földön. Sebzett arc, amelyet képzeletben mindig úgy látunk, ahogy látni szeretnénk: számkivetett, balsors sújtotta, törvényen kívüli, zabolázhatatlan, sírva vigádós. Sej! Sose halunk meg! Csak az a fránya tükör ne volna, amelybe a józanodáskor bele kell majd nézni.

ÁJTÁRÁS VILÁGOK KÖZÖTT – AVAGY ÍGY KÉSZÜLT

A FALU ROSSZA

Hegyi Norbert írása

Néha a borúlátás, az általános és nyomasztó közérzet indítja el az ember gondolkodását olyan irányba, amely aztán egy-egy új darab megszületésében ölt testet. Így történt velem ez A falu rossza esetében is.

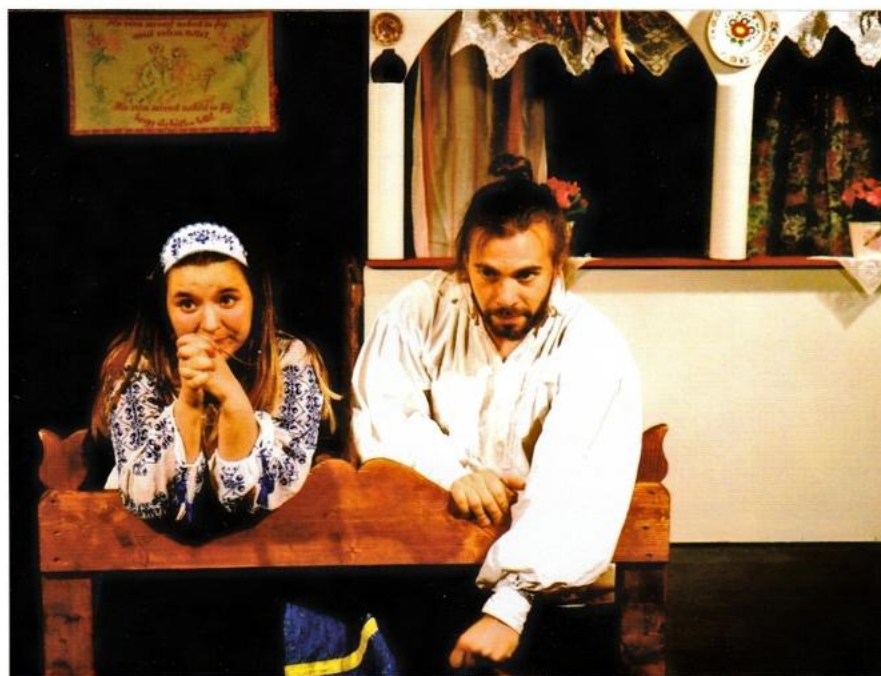
Pontosan nem emlékszem, de talán 2014 vagy 2015 óta érlelődött bennem az előadás megrendezésének gondolata. Amikor először szembejött velem a darab, megfogott az örkényi dupla csavar: az eredeti Tóth Ede-mű átírásának – a színpadon is megjelenő konferanszié/rendező által folyama-

Elöl: Göndör Sándor (Janka Bence), Boris (Littai Fanni)

Bátki Tercsi (Kozma Fanni), Lajos (Csorba Dániel)

Finum Rózsi (Tihanyi Éva), Tibor zenész (Kardos Tibor)

tosan reflektált – zseniális ötlete, az örkényi humor, szarkazmus mögött az az illúziótlanság és kijózanító, egyben önkritikus történelem- és nemzetszemlélet, amely hozzám nagyon közel áll, s amelynek szükségszerűségét fájóan éreztem azokban az években, s érzem azóta is.

Mindez egy olyan keretben, a népszínmű műfajában, amely egyszerre tűnt meghaladottnak (s emiatt ma már groteszknak), de valamiképp mégis őszintén lírainak, egy le-tűnt „aranykor” foglalatának. Ha szavakat, jelzőket keresnék, amelyek meghatározták a darabról való gondolkodásomat, pontosan ezek lennének azok: groteszk, giccs, líra, hősiesség, hazugság. Csupa ellentmondásos, egyetlen rendszerbe alig illeszthető fogalom – legalábbis elsőre úgy tűnhetett. A közös munka sok nehézsége épp ebből származott: hogyan fogjuk valamiképp megteremteni ezeknek a fogalmaknak a színpadi egyensúlyát?

Csajtay Csabával dolgoztunk együtt a felkészülési folyamat alatt, ez már a Sóska, sültkrumpli esetében jól bevált. A szövegkönyv jelentős módosításokkal született

meg, hiszen az eredetiben sok olyan szövegfordulat volt, amelyet aktualizálnunk kellett, illetve szükség volt egyéb dramaturgiai változtatásokra is. A legfontosabb és leglátványosabb ezek közül a betétdalokat érintette.

Két olyan fontos eleme volt ugyanis az elképzeléseinknek, amellyel meg akartuk teremteni az átjárást a 19. század vége és a jelenkor között: a betétdalok és a színészi játék modernizálása. Az eredetiben szereplő műdalokat tehát olyan modern, ismert és kevésbé ismert könnyűzenei/alternatív/mulatós betétekre cseréltük ki, amelyek mind hangzásukban, mind szövegvilágukban elütnek a darab tradicionális hangulattól, egyfajta „V-effektként” funkcionálnak.

A színészvezetésben is nagyon fontos szempont volt, hogy a lehető legertermészetesebben, legegyszerűbben kell játszani: próbáljunk meg elrugaszkodni az eredeti népszínművekben szokásos deklamáló, dagályos, túljátszott szövegmondási technikáktól, s minél inkább maivá, életszerűvé tenni a színpadi beszédet – igaz, ez nem minden karakternél volt egyforma szempont!

Finum Rózsi (Tihanyi Éva), Göndör Sándor (Janka Bence), Boris (Littai Fanni)

Természetesen ezt a kettősséget megpróbáltuk a színpadképben is megjeleníteni: az első felvonásbeli, hagyományos díszletelemeket és jelmezeket a második felvonásban modernekre cseréltük.

Az elképzelések tehát megvoltak, de a szokásosnál is nagyobb nehézséget jelentett az, hogy mindezt kikkel valósítjuk majd meg. A népszínmű ugyanis nem létezhet élő zene nélkül, Örkény eredeti átiratában is komplett cigányzenekar kíséri Göndör Sándort. Mi ebben praktikus és anyagi okok miatt nem gondolkodhattunk, így merült fel annak az ötlete, hogy egy „bárzenész-jellegű” zongorista kísérje az előadást az „ősidőkből” megörökölt Ascher-szintetizátorral, amelyben természetesen jól használható (értsd: megfelelően elavult) dob- és egyéb hangszínek is vannak. Mellérendeljük a gitáromat, s így tulajdonképpen két fővel teljes zenei átiratokat leszünk képesek létrehozni.

Először az Ascheron belül szerettünk volna billentyűst találni, de a feladat váratlanul nehéznek bizonyult (nem könnyű hosszas előtanulmányok nélkül az egyes dalokat lefőlni transzponálni, különféle stílusú dalokban azonnal rögtönözni, a szereplők esetle-

ges improvizációihoz idomulni), s ekkor jelezte nekem Pásztor Csabi, hogy ismer egy rendkívül fiatal, de roppant tehetséges és érzékeny fiút, aki nagyon szívesen részt venne a munkában.

Bevallom, először kicsit húzódoztam az ötlettől: kulcsfontosságú, mégis háttér szerep egy általunk mégiscsak ismeretlen emberrel: tartani szoktam az ilyen helyzetektől. Aztán megismertük a hiperérzékeny és bődületesen tehetséges Kardos Tibit, akivel az első pillanattól kezdve úgy zenéltünk együtt, mintha mindig is ezt csináltuk volna. „Tibikét” túlzás nélkül mindenki szívébe zárta, óriási értéke lett az Ascher-családnak.

A következő megoldandó probléma az egyes szerepek kiosztása volt, hiszen a darabfelfogásunk a szokásosnál is erősebb gondolkodásbeli-világképi azonosulást kívánt mindenkitől. Az olvasópróba után történt meg, hogy volt olyan szereplő, aki azt írta nekem: nagyon sok ponton nem ért egyet a világot, a társadalmunkat érintő pesszimizmusommal, de annyira szeretné ezt az egészet, olyan izgalmasnak találja az elképzeléseket, hogy mégis szeretné csinálni. Bevallom, nagyon meghatott ez a hozzáállás.

Sajnos, volt több olyan szerep is, amelyet nem tudtam az eredetileg elképzelt szereplőre kiosztani, mert időbeli elfoglaltságok vagy más indokok miatt nem tudták vállalni. Nehézséget okozott továbbá az utolsó jelenet főszereplőinek, a „kidobóembereknek” a megtalálása is. Végül Csorba Dani és Janka Bence segítségével jutottunk el Lendvai Márkhoz és Kabina Péterhez, akik teljesen amatőrként, de mindvégig lelkesen, alázattal dolgoztak velünk.

Szintén roppant fontos volt a „beépített néző”, Dózsa Aladár megtalálása. Csajtay Csaba unokatestvére, Simsa Miklós vállalta el szintén teljesen amatőrként, de fantasztikus tehetséggel, arányérzékkel játszva – nem utolsósorban emberileg is nagyon hasznos

csapatgattunkká vált: bár először visszafogott, bizonytalan ember benyomását keltette, ám hamar kiderült, hogy igazi közösségi ember, frenetikus humorral megáldva.

Szintén sikerült elérnünk a Rákoskeri Művelődési Ház munkatársainak köszönhetően, hogy a második felvonás elején valóban a ház ügyelete „zavarja meg” az előadást: alkalomtól függően hol Vörös Jani, hol Pacsuta Józsi alakították „önmagukat”. A technikus személyében is újítottunk: egy volt tanítványom, a nagyon megbízható Csermák Tamás vállalta el a feladatot. Végül az Ascheron mindenképp hatalmasnak mondható szereplőgárdával, több mint húsz fővel vágtunk neki a próbafolyamatnak.

Valódi „kegyelmi időszakban” igazi alkotói mámorban haladtunk 2017 kora őszétől: sokszor kompromisszumokkal, de hihetetlen lelkesedéssel. A jeleneteket rögzítettük, elemeztük, közben a zenei betéteket csi-

szoltuk, illetve Pásztor Csabi és egy kedves barátja, valamint Kispál Sanyi folyamatosan dolgoztak a diszletelemeken, amelyeket a stábbal együtt véglegesítettünk Orosz Andrisék kertjében, egy jó hangulatú összestartáson. Úgy éreztük, sínen vagyunk.

Decemberben aztán kiderült, hogy kulcsszereplőink közül kettő, a Bátki Tercsit és Lajost alakító szerelmeseink (akik a valódi életben is egy párt alkotnak) annyira beleélték magukat a szerepükbe, hogy épp a bemutató tervezett idejére várták első gyermeküket. A közösnek érzett családi örömet nem írhatta felül túl sok ideig a hirtelen jött kétségbeesés. Szentpétery Hajni és Katona Bálint helyett szerencsére sikerült gyors megoldást találni, igaz, ez sem nélkülözte az érdekességet: az Erasmus ösztöndíjjal Svédországban tartózkodó Kozma Fanni és Csorba Dani úgy ugrottak be a páros szerepbe, hogy csak március-április táján tér-

Gonosz Pista (Pásztor Csaba), Magyar ember (Molnár Patrik), Feledi Gáspár (Horváth Imre), Csapóné (Szabó Zsuzsa), Sulyokné (Bukovszki Eszter), Tarisznyásné (Schubert Kati)

hettek (végleg) haza Magyarországra. Nagy kockázat volt, de Fanniék még azt is vállalták, hogy menet közben egyszer csak a próbák kedvéért hazarepültek, s akkor tömbösítve, egy egész hétvégét rászánva állítottuk be a jeleneteiket.

A májusi bemutatóig rendkívül feszes tempóban haladtunk, az utolsó hetekben már heti három próbával, de a társulat erejét dicséri, hogy a szokásos súrlódásokon túl mindenki kiemelkedő munkamorállal, odaadással dolgozott. Janka Bence, Littai Fanni, Tihanyi Éva, Pásztor Csaba, Horváth Imre, az „asszonyok” (Schubert Kati, Bukovszki Eszti, Szabó Zsuzsi, illetve az „újonc” Palaics Eszti), Kispál Sanyi, Molnár Patrik, Orosz András – mind-mind felejthetetlen színekkel járultak hozzá a májusi sikerhez.

Mozgalmas, sokszor szándékoltan harány, mások viszont torokszorító előadást szerettünk volna létrehozni, s a visszajelzések alapján elértük célunkat. Nem könnyű és mindenki által azonnal befogadható megvalósítás lett, de akik szeretik, igazán szeretik, pont úgy, ahogy mi szerettük, amíg csináltuk. Őszintén beszélve Magyarországról, a világunkról, s hogy egyszerre legyünk közben hagyománytisztelők és megalkuvást nem tűrően egyértelműek!

S miközben létrejött az előadásunk, valódi baráti közösséggé is formálódtunk titkos jelszavakkal, szokásokkal: a Facebook-csoportunkban például külön hagyománya van annak, hogy bárki bárhol fordul meg a világban, ha talál, küld egy fotót (a darabban is felbukkanó) integetős kínai macskánk „távoli rokonairól”.

A járványhelyzet időlegesen, sajnos, megálljt parancsolt az előadásnak, így 2020 eleje óta nem játszhattuk A falu rosszát, de minden azóta megélt nehézség ellenére nagyon szeretnénk már hallani, amint újra felcsendül Göndör Sándor kurjantása: „Én vagyok a falurossza / Csak engem ugat a kutya!”

ISMÉT GYERGYÓSZENTMIKLÓSON VENDÉGSZEREPELTÜNK

Kulturális küldöttség látogatott 2018. október 25. és 28. között Rákosmente erdélyi testvérvárosába, Gyergyószentmiklósról, ahová negyedik alkalommal kapott az Ascher Oszkár Színház társulata meghívást. Most egy örök klasszikussal, Shakespeare Rómeó és Júliájával keltünk útra.

A Figura Stúdió Színház technikusai készséggel álltak rendelkezésünkre, hogy az itthon megszokott díszleteket az adott helyszínre varázsoljuk. Bizony, többórás helyszíni próbát kellett tartanunk, hogy az előadást a megfelelő fény- és hangeffektusokkal tudjuk kísérni. De megérte, mert este hét órára, mire a közönség megérkezett, minden készen állt. A teltházas előadás nagy siker övezte! Olyannyira, hogy a színházunkkal együtt utazó XVII. kerületi delegáció tagjai már csak pótszékre kaptak helyet.

Fárasztó, de csodálatos négy nap volt: az első és utolsó nap a tizenhárom órás buszozással telt el, a második napon szabadidős programokon vettünk részt, a harmadik nap (október 27.) volt az előadásunk napja.

A közel negyvenfős delegációt a Rómeó és Júlia „gárdáján” kívül – többek között – kerületünk alpolgármestere, önkormányzati képviselő, az Oktatási és Művelődési Csoport vezetője, a Vigyázó Sándor Művelődési Ház igazgatója, valamint helyi képzőművészek alkották.

Zsivakin (Szöcs Gábor), Anucskin (Kardos Tibor), Fjokla Ivanovna (Jenei Mónika), Rántotta (Pásztor Csaba)

GOGOL: HÁZTŰZNÉZŐ

(„teljességgel valószínűtlen történet”)

A darab eredeti címe „Kérők” volt, a mű középpontjába állítva egy választani képtelen menyasszony és a körülötte felvonuló férfiak karikaturisztikus megjelenítését. A szerző később a karakterek mélyebb kidolgozásába kezdett, és a cselekményt is átírta, a darab címét pedig „Háztűznéző”-re változtatta.

Mi pedig kicsit megcsavartuk a művet az itt és mostba: olyan kérdéseket vizsgálunk, mint egyedüllét, vágyakozás, félelem az új-tól, vagy a siker hajszolása akár mások rová-

sára. Használva a jelen kliséit, a 21. század digitális alkalmazásait, melyek hozzánk nőttek, és segítik, gátolják, színesítik életünket.

A mi Háztűznézőnkben a kérők közöttünk szaladgálnak, mobiljaikkal küldenek egymásnak szíveket és cuppanós like-okat. Hőseink virtuális világban élnek, a felnőtt mesék és idolk birodalmában, ugyanakkor vágyakoznak az értékes emberi kapcsolatokra. Vagy mégsem...? „Mert a házasság egy olyan dolog... Ez nem olyan, hogy fogsz egy kocsi, és mész vele egy kört, hanem ez egy teljesen más típusú kötelék, mert ez a kötelék...” Kötelék?!... És nekem mit kell feladnom ehhez?!

Agafja Tyihonovna (Tóth Réka), Kacsarkjov (Hajtós Bertalan), Padkaljoszin (Örködy Kornél)

Fjokla Ivanovna (Jenei Mónika), Agaffa Tyihonovna (Tóth Réka)

Arina Pantyelejmonovna (Ling Emese), Agaffa Tyihonovna (Tóth Réka)

Padkaljoszin (Ökördy Kornél), Kacsarjov (Hajtós Bertalan)

Végh Ildikó szakmai foglalkozást vezet

ÚJRA ASCHER-TÁBOR SZÁLKÁN (2019. július 27–31.)

Többen felvetették a társulattól, hogy jó lenne felújítani a nyári színjátszó tábor hagyományát, hiszen erős közösségformáló erő, nem beszélve a szakmai hasznosságáról. Nem kizárólag közös nyaralásra gondoltunk, hanem szakmai programokat, képző- és fejlesztő gyakorlatokat, műhelymunkát tartalmazó öt napra, ahová vendéglelőadót is hívtunk Cortés Sebastián koreográfus, táncművész személyében. A szakmai foglalkozásokat Sebin kívül Lukács Klára, Végh Ildikó és Vetési Zsófia vezette.

A helyszín a régi, jól bevált Szálka, a szállás új: kétszintes apartmanokban, fürdőhelyiségekkel, közös konyhával, közös társalgóval, terasszal felszerelve a domboldalban; a szakmai foglalkozásokat pedig a faluban, a művelődési házban tartottuk.

TECHNIKAI FEJLESZTÉSEK

Színházunkban ismét jelentős műszaki fejlesztések történtek: projektorral, új hangfalakkal, új reflektorokkal, új keverőpulttal, dimmerrel, valamint mikrofonszettal gazdagodtunk, melyekkel nézőink még jobb előadásműködéshez juthatnak.

2019–2021

A GYERGYÓSZENTMIKLÓSI FIGURA STÚDIÓ SZÍNHÁZ VENDÉGJÁTÉKA AZ ASCHER SZÍNHÁZBAN

Mivel az Ascher Színház már több alkalommal szerepelt Gyergyószentmiklóson, a XVII. kerületi Polgármesteri Hivatal Oktatási és Művelődési Csoportjának vezetője részéről felmerült az igény, hogy 2019-ben hívjuk meg mi a gyergyószentmiklósi Figura Stúdió Színházat az Ascher Színházba vendégszerepeltetni egy kamaradarabbal. A szakmai egyeztetés Albu István, a Figura Stúdió Színház igazgatója és Timár Tibor, az Ascher Oszkár Színház művészeti vezetője között folyamatos volt.

A gyergyói Figura Stúdió Színház vendégjátékára 2019. október 30-án került sor: Marie Jones „Kövekkel a zsebben” című darabját tekinthették meg az érdeklődők, amelyben két színész tizenhat karaktert jelenített meg. A nézőtér zsúfolásig megtelt, a sikeres előadást állófogadással zártuk.

Meglepetésünkre a gyergyói küldöttség rövid, vidám „úti filmet” is készített a vendégszereplésről, melyet közösségi fórumunkon osztottak meg.

BALLADA ÉJJEL

(válogatás az erdélyi magyar lírából)

Az 1983-ban készült irodalmi est a kortárs erdélyi magyar költészet hangján mutatta meg a kisebbségi létben, a diktatúrában a szabadság, a kiszolgáltatottság, az egyén és a hatalom, az örök emberi értékek vívódását a beletörődéstől a lázadásig.

A szárnyait próbálgató szabad gondolat az 1990-es évek elején határtalan magasságokat és teret remélt. Az azóta eltelt idő azonban újrarácsozta a végtelent, a lélek és gondolat röptetése egészen más korlátokba ütközött. A költészet nagy alkotásai időtlenek, és a tér sem jelent kalodát számukra.

Harminchat évvel az est születése után a költemények hangja, gondolatai éppúgy velőtrázó sikolyként érik a gondolkodó ember lelkét, mint akkoriban.

Joós Tamás az Erdélyben élő és vendégművészként fellépő Kovács Lászlóval adja elő a klasszikus irodalmi estek hangulatát is felidéző műsort, amely 1985-ben a balassagyarmati Madách Imre Irodalmi és Színháztudományi Napokon első díjban részesült.

A „BALLADA ÉJJEL” CÍMŰ IRODALMI ESTRŐL

Hegyi Norbert „prózavers-lüktetése”

Mi épp kora nyáron Kőszegen ültünk, egy függönyökkel elválasztott, régi színháztérben, előtte még arra gondoltam, milyen lehet nekik harmincisz év után ugyanazzal az emberrel egy szinte ugyanolyan műsort, talán egészen más hangsúlyok, talán egészen más tudásállapotok, harmincisz év ráakódott érzéstömege alól egy egészen más emberként egy egészen más ember mellől rátekinteni ugyanazokra a magaslatokra, vagyis Erdélyre, erre a grandiózus, állig gombolt költői világra; aztán a zsúfolt terem melegében megszólalt Kovács Laci rekedtestiszta hangja, Joós Tomi gitárdallama, és érkeztek sorra a székbe szegezhető szövegek, sok-sok ismeretlen és mégis csontig hatoló sor, indulatok és hangokba-betűkbe rejtett erő; az igazság örökké kényszeres artikulációja, ami mindenkinek más, de nekem, tudd meg, épp az az autó, ami a ház előtt áll némán, félelmetesen, ez volt az a kép, ez volt az az ismerős-ismeretlen szürkesség,

köd, diszharmonikusan felcsendülő akkord, ami úgy töltött be, hogy most, hónapok után, s biztosan évek múltán is fogom majd érezni ezt a találkozást, ezt a Kányádit, ezt az örök vele-virrasztást, mert „elaludnunk/már úgyis reménytelen”.

Irodalmi pokoljárás

(Somlai László cikke –

Hírhozó, 2019. december 18.)

Szimbolikus volt a lépcsőn való alászállás a Rákoskerti Művelődési Ház pincetermébe. Ennek megfelelően a fekete szín dominanciája kellően komor hangulatot biztosított az apró teremnek, amelynek felét az ugyancsak fekete és komor hangulatú színpad foglalta el. A berendezés egyszerű: egy asztal és két szék. Az asztalon gyertya, amelyet majd az énekmondó Joós Tamás gyújt meg az előadás kezdetekor. Az életre hívott láng fontos hangulati tényező, nemkülönben a szellem invokációja, amely talán még kritikusabb az ilyen alkalmak idején.

A „Ballada éjjel” című irodalmi műsor 1983-ban született, kortárs erdélyi magyar költők művein keresztül mutatva meg az ember viszonyát a hatalommal és önmagával szemben is. A kérdések mindig ugyanazok, mint közel negyven évvel vagy akár négyszáz évvel ezelőtt. Hogy milyen kérdések? Talán, mint az egyik legalapvetőbb: lenni vagy nem lenni?

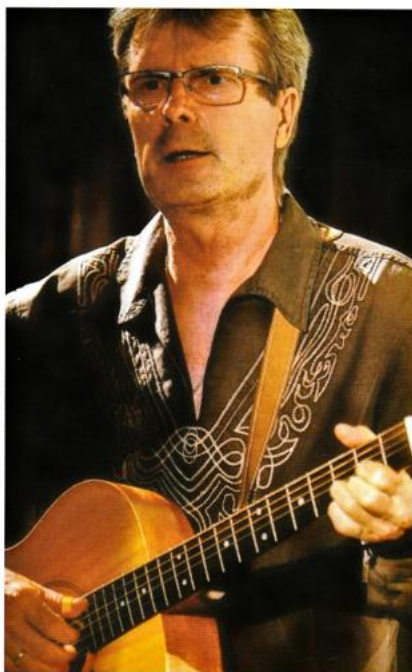
Kovács László, a versmondó öles léptekkel és harsogó szavakkal lépett a színpadra, elindítva a rövid, de annál hatásosabb előadást.

A műsor struktúrája az egy vers, egy dal motívumát követte. Számomra az egyik leglátványosabb vers Kányádi Sándor „A ház előtt egész éjszaka” című műve volt, amely ezzel a felütéssel indul: „a ház előtt egész éjszaka / ott állt egy terepjáró / égő féklámpával állt / mintha csak éppen akkor / érkezett volna mintha / éppen indulni akart volna.”

Ezeket a mondatokat igazán csak a jó öreg diktatúrában szocializálódott emberek képe-
sek maradéktalanul átérezni, azonban Ko-
vács László segített nekünk, kevésbé tapasztal-
taltaknak is ízelítőt nyújtani a borzalmakból.
A vers lényege engem a csengőfrásznak elne-
vezett rettenetre emlékeztetett, nagy, fekete
autókkal, amelyek rendszerint éjszaka ér-
keztek „látogatóba”. Érdekes módon ekkor vet-
tem észre a szemben lévő falon az órát,
amelynek mutatói éjjél előtt öt perccel leros-
kadtak, és nem voltak hajlandók tovább ván-
szorogni. Itt is, mint a versben is, az idő mintha
megállt volna, mintha szándékosan kimere-
vítette volna a rémületet az ember számára.

Joós Tamás és Kovács László
a „Ballada éjjel” című műsorban

KÉNYSZERSZÜNET A KORONAVÍRUS-JÁRVÁNY MIATT

Fenntartónkkal egyeztetve, az érvényben lévő kormányrendeletnek megfelelően 2020. március 13-tól újabb fenntartói döntésig – a világméretű koronavírus-járvány miatt – az Ascher Színházban (ahogy az ország összes színházában) sem előadást, sem próbát, sem stúdiót nem tarthattunk.

Akkor még nem tudtuk, hogy ez a járvány nemcsak a 2019/20-as évadunkat alakította át csonka évaddá, hanem a teljes következőt is, hiszen a 2020/21-es évadban sem próbálhattunk, szüneteltetnünk kellett az előadásainkat.

A covid-vírus az emberek mindennapjait is felülírta, sokaknak egzisztenciális problémát is okozva (a mentálisról nem is beszélve)! Bizonytalanná vált a jelenünk, szinte lehetetlenné vált a jövő tervezése!

Új kifejezéseket tanultunk meg, amelyekkel együtt kellett élnünk: home office, stay at home, maszk, karantén, később pedig ol-takozás...

Minden színház próbálkozott valamilyen módon a „felszínen maradni”, „túlélni”, mi is ezt tettük...

Eleinte még abban reménykedtünk, hogy 2020 őszén „csökkentett üzemmódban” folytathatjuk a színházi munkát: azt terveztük, hogy a 2020/21-es évadunk őszi időszakában „fél házzal” játsszuk előadásainkat, megfelelő távolságtartást biztosítva nézőink számára, sakktablaszerűen berendezve a nézőteret maximum harminc főre.

A járvány miatt bizonytalanok voltunk, vajon meg tudjuk-e tartani az előadásainkat. Alkalmazkodva a körülményekhez kreatívnak kellett lennünk, hogy ne veszítsük el a közönségünket, és a kevés próba, előadás-szám ne menjen a mi közösségünk rovására sem. Kell a személyes kontaktus, szükségünk van rá!

A mi színháztermünk nagyon kicsi, nincs elegendő belmagasságunk, ezért a légtér is szűkös, nehezen oldható meg a szellőztetés (még normál helyzetben is.) Nem beszélve az öltöző zsúfoltságáról egy sokszereplős darab esetén. Tehát nem csak az volt a gond, hogy vajon eljönnek-e a nézőink, a törzsközönségünk ebben a járványhelyzetben az előadásainkra (hiszen a közönségünk nagy része „visszajáró”, tehát ők is tudják, hogy nagyon szűkös a nézőterünk). A maszk, a kézfertőtlenítés, a félházas jegyterjesztés nem biztos, hogy elegendő biztonságérzetet ad a közönségnek.

De itt vagyunk mi is: a mi egészségünk, biztonságunk éppen olyan fontos! Abban maradtunk, a repertoáron lévő darabok rendezői felméri, hogy a szereplők, technikusok az adott körülmények tudatában is vállalják-e az őszi előadásaink megtartását. Mindenkinek a döntését tiszteletben tartjuk.

Ha igen, akkor két lehetőség közül választhatnak a rendezőink: vagy a már említett, félházas, laza nézőtéri berendezéssel tartjuk meg az előadásokat; vagy – egyeztetve a művelődési házzal – a fenti nagyterembe transzportáljuk a könnyen „áttelepíthető” előadásainkat. Ott is távolságtartó nézőtéri elrendezéssel, de mégis nagyobb közönségszámmal dolgozhatnánk (a százötven fős termet körülbelül ötven főre lehetne berendezni).

Ez persze azzal járna, hogy lecsupaszított technikával – alig van a teremben reflektor, a kicsi, keskeny színpad helyett esetleg a színpad előtti teret kellene használni stb. – tartanánk meg az előadásainkat. Öltözőnek a színpad melletti tárgyalótermet vennénk igénybe. Nehezíti a helyzetet, hogy nyilván helyszíni próbát is kellene tartani a nagyteremben, annak az időpont-egyeztetése viszont körülményes.

Mivel a járványügyi mutatók romlottak, sajnos, ezek az elképzeléseink sem valósul-

hattak meg, egyáltalán nem tarthattunk előadásokat.

A járvány őszi (második) hulláma miatt elmaradtak a tervezett előadásaink, ezért úgy döntöttünk, hogy újratervezzük a tavaszi félévünket. Mivel számítottunk arra, hogy a kis légtérű, ötvenfős nézőterű színháztermünkben a közeljövőben nem játszhatjuk a repertoárdarabjainkat, ezért azt találtuk ki, hogy elindítjuk Irodalmi Kávéház-sorozatunkat. Elképzeléseink szerint az RMH nagytermében tartanánk a sorozat előadásait, ahol a nézőteret „lazán”, kávéházszerűen, hangulatosan, asztalokkal berendezve körülbelül ötven főt kényelmesen, távolságtartással is le tudunk ültetni. Ezzel a sorozattal felújítjuk az Ascher Színház régi hagyományát, az irodalmi előadóesteket: így a sokszereplős színdarabokat egy időre mellőzve, néhány fős „szereplőgárdával” tudunk előadásokat létrehozni, s ezeket az előadóesteket a járvány alatt akár lakásokon vagy online térben is lehet próbálni. Ily módon a szereplők sem zsúfolt térben játszának, a közönséget is kényelmesen tudnánk elhelyezni, és nem mellékes az sem, hogy ezek az irodalmi estek a nagyterem szerényebb technikai lehetőségeivel is megoldhatók.

A magyar kultúra napjához kapcsolódóan 2021. január 21-től videó formájában már látható volt az RMH és az Ascher Színház honlapján az Irodalmi Kávéház-sorozatunk előzetese, ajánlója, amelyben közreműködött a sorozat néhány szereplője.

A járvány tavaszi, harmadik hulláma a „kávéházas” elképzelésünket is keresztülhúzta, de nem adtuk fel: bíztunk benne, hogy a következő évadban megvalósulhat az Irodalmi Kávéház-sorozat.

A koronavírus-járvány miatt tehát a 2020/21-es évadban, sajnos, nem tudtunk saját játszóhelyünkön előadást tartani. Ez volt az Ascher Színház történetében az első

olyan évad, amelyben nem voltak előadásaink. Kivételt képezett az „Átlátszó víz legyen” című, hosszú évek óta műsoron lévő Cseh Tamás-estünk, amelyet a Dérnyé Program keretében (azon időpontokban, amikor a járványügyi korlátozásokat feloldották) harmincnégy alkalommal adtak elő a szereplők az ország legkülönbözőbb pontjain.

Több nagy színház streameléssel próbálkozott, vagyis előadásaik egy részét online módon lehetett megtekinteni. A mi technikai lehetőségeink ezt nem tették lehetővé, ehelyett bővítettük honlapunkon a nyilvánosan megnézhető videóinkat a Hurkacövekves, valamint a Rómeó és Júlia előadásainkról készített felvételekkel. (Korábban csakis azok a videófelvételek voltak elérhetők a honlapunkon, amelyek már lekerültek a repertoárunkról.)

A karantén ideje alatt – egyeztetve a Rákospente TV-vel – a gyerekek nagy örömeire a helyi televízióban is vetítették négy alkalommal a „Hurkacövekves” című mesejátékunk felvételét. 2021. április 11-től, a magyar költészet napja alkalmából pedig verses összeállítást láthattak nézőink (szintén az RMH és az Ascher Színház honlapján) magyar költők műveiből Kerti Tünde előadásában.

Jellemző erre az időszakra, hogy 2021. június 17-én a Timár Tiborral készült szokásos, évad végi riportot a helyi televízióban nem személyes jelenléttel vették fel, hanem – a járványügyi helyzetnek megfelelően – virtuális térben, zoomon keresztül készült az interjú az Ascher Színház pandémiás időszak alatti tevékenységéről, valamint a következő évad – még mindig nagyon bizonytalan – terveiről. Sőt, előfordult az is, hogy az emléképróákat sem a szokásos módon, hanem a virtuális térben, online tartottuk zoomon (tulajdonképpen a szövegösszeomondás szintjén.)

Kihasználva a kényszerű leállást, felújítási és fejlesztési háttérmunkálatok zajlottak színházunkban. A járványhullám csendesezésének idején nagytakarítást és lomtalanítást végeztünk. A szokásos nyár végi nagytakarításnak most különös aktualitást adott a járvány, hiszen hónapok óta csak „a pókok látogatták” az Aschert. Ráfért a takarítás, fertőtlenítés a színpadra, öltözőre, műszaki fülkére egyaránt, a konténerünkől pedig „lomtalanítottuk” a nem használatos díszletelemeket, jelmezeket, kellékeket.

Nem álltunk le a technikai fejlesztéssel sem: új monitorokat szereztünk be, felújítottuk a laptopunkat, mikroportszettet vásároltunk, belső videókamerás rendszert építettünk ki az öltöző, a színpad és a technikai fülke között, valamint a Rákoskerti Művelődési Ház technikai dolgozói kifestették a színháztermünket (amely már nagyon aktuális volt).

TIMÁR TIBOR 50 ÉVE AZ ASCHER SZÍNHÁZ TAGJA

Különleges meglepetést szerveztek a társulat tagjai a 2020/21-es évadnyitó társulati ülésen Timár Tibor művészeti vezető számára, akinek tagsága egyidős az (akkori néven) Ascher Oszkár Irodalmi Színpaddal. Timár Tibor 1970. szeptember 17-én – ötven éve! – felvételizett a csoportba, színpadunk pedig nem sokkal később, 1970. október 24-én vette fel Ascher Oszkár nevét. A „Minden versek titkai” című névadó műsorban állt először színpadra Tibor, aki – beugróként! – Barabás Tibor Ascher Oszkár köszöntését adta elő.

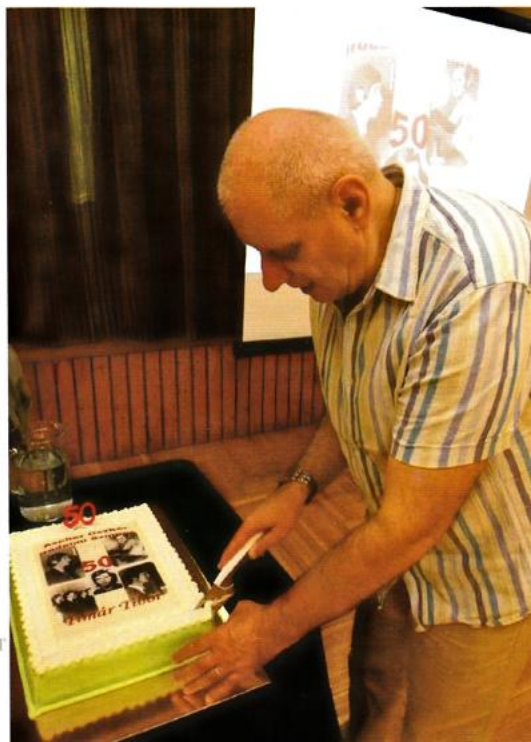
A társulat az ötvenedik jubileum alkalmából különleges, Tibor régi szerepeit ábrázoló tortával köszöntötte fel az ünnepeltet.

PRO CULTURA RÁKOSMENTE DÍJAT KAPOTT TIMÁR TIBOR

Budapest Főváros XVII. kerület Rákosmente Önkormányzata 2021-ben a Pro Cultura Rákosmente díjat a 245/2020. (XII. 10.) polgármesteri határozat alapján Timár Tibornak, színházunk művészeti vezetőjének adományozta „Rákosmente kulturális és művészeti életének gazdagításáért”. Ezt a díjat (több más XVII. kerületi díjjal együtt) minden évben március 15-én szokták átadni, de a járvány miatt az átadást el kellett halasztani. Végül az ünnepélyes díjátadásra 2021. október 23-án került sor.

A díszoklevelet Szalai Szilvia grafikusművész készítette, a bronz emléklapett Orosz Károly keramikus művészi alkotása. Timár Tibor rövid beszéddel és Radnóti Miklós „Mi-

Timár Tibor felvágja az 50 éves Ascher színházi tagságát köszöntő ünnepi tortát

Timár Tibor a Pro Cultura Rákospente díjjal

végére” című költeményének előadásával köszönte meg a kitüntetést.

A közönség soraiban több ascheros is helyet foglalt (volt olyan is, aki már külföldön él, és kifejezetten a díjátadás alkalmából látogatott haza), akik a műsorközlő bejelentésekor hatalmas ovációval kísérték az ünnepélyes pillanatot, este pedig meglepetéspartit szerveztek az ünnepelt tiszteletére.

Kecső Andrea és Csőre Csaba

IRODALMI KÁVÉHÁZ-SOROZAT

(irodalmi estek)

A járványügyi korlátozások enyhülésekor, 2021 őszén végre megvalósulhatott az előző évadra tervezett Irodalmi Kávéház-sorozatunk: az RMH nagytermében, az asztalokkal berendezett nézőtéren igazi kávéházi hangulatot idéző, gyertyafényes műsorokat varázsoltunk a nézők számára, akik svédasztalos rendszerben szolgálhatták ki magukat, sütit, kávé, teát, üdítőt fogyasztva a „szellemi ingyenségek mellé”.

Azt írta az újság...

Csőre Csaba és Kecső Andrea irodalmi estje
Felidézünk a régi idők rádiókabaréinak üdítő hangulatát. Hisszük, hogy a nevetés és a kabaré sohasem megy ki a divatból.

Félúton

Frech' Gábor önálló estje

Az ember életének fontosabb állomásai, fordulópontjai, járható és járhatatlan útjai jelennek meg egy biztató jövő felé mutatva magyar költők versein és Cseh Tamás dalain keresztül.

Frech' Gábor

Madarász Vanda, Littai Fanni, Schubert Kati

Sok szép kis jelen

Éjszakai „lélekjárás” Dévényi Ádám dalaival
– Hegyi Norbert, Joós Tamás és Sándorfi Bence zenés irodalmi estje

Egy álomszerű, kicsapongó este története: a késő délutánból induló, s hajnalig tartó éjszakajárás során a dalokon keresztül megpillantjuk, megéljük újra a sok szép kis jelent, a gyerekkort, apát, anyát, szerelmeket, földi és égi hatalmakat, jelentős és jelentéktelen, de mégis emlékezetes pillanatokat. S talán megtudunk valamit arról, összeállnak-e a szilánkok valami lehetetlen, színes egésszé.

Irodalmi est Dévényi Ádám dalaival

(Hírhozó, 2021. november 4. –

Temesvári írása, részlet)

A „Közeli helyeken” vagy az „Adj helyet magad mellett” – Dévényi Ádám legismertebb dalszövegeit a Bikinivel vitte sikerre. A 2016-ban elhunyt dalszerző és előadó őszinte, érzékeny, máskor sajátos humorral, szarkazmussal fűszerezett dalai Hegyi Norbert, Joós Tamás, valamint Sándorfi Bence közremű-

ködésével csendültek fel a Rákoskerti Művelődési Házban.

Amint azt Hegyi Norbert a Hírhozónak elmondta, a kivételes tehetséggel megáldott, ám csak kevesek által jól ismert Dévényi Ádám életművével Joós Tamás javaslatára kezdtek el foglalkozni. A céljuk az volt, hogy egy olyan műsort állítsanak össze, amely megmutatja Dévényi dalainak értékeit és ezeken keresztül életének fontosabb motívumait, a „sok szép kis jelent”.

Dévényi Ádámot az egyik legkiemelkedőbb dalszövegírónak tartják, aki maga is koncertezett, akár a Bikinivel, de például a kiváló gitárossal, Mohai Tamással is. Hegyi Norbert szerint Dévényi dalai komplexek, a népzene mellett a jazzből is merítenek, a dalszövegek pedig mélyek, mindenkit megérintenek.

A nő háromszor

Littai Fanni, Madarász Vanda, Schubert Kati irodalmi estje

Mozaikok a nőiségről, a szerelemről, az életéről... Gitáron kísér: Orbán Anikó

Hegyi Norbert, Sándorfi Bence, Joós Tamás

